

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

ÎN ACEST NUMĂR:

Veac nou

Știința sovietică și Occidentul
de Maria Căproiu

Noutăți în radioteleviziune
de Petru Galbură

de Petru Galbură

(pag. 6-7)

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

23 (951)

ANUL XIX
7 iunie 1963
12 pagini, 1 leu

La centrul de presă al celui de-al treilea Festival internațional al filmului, care se va deschide peste o lună la Moscova.

Citiți

în pagina 4-a

reportajul:

**„FRONTUL
INVIZIBIL”**

memento

călătoria lui Sillitoe

Alan Sillitoe este, fără îndoială, unul dintre scriitorii care dau tonul literaturii engleze de astăzi. Autor al volumului de povestiri „Singurătatea unui alergător”, al romanelor „Simbătă seara și duminică dimineața”, „Cheia” și al unei plachete de versuri, Sillitoe este un om în care găsim răsunet problemele cele mai acute ale civilizației contemporane. Nu de mult scriitorul englez a fost în Uniunea Sovietică și a vizitat numeroase regiuni și orașe importante: Leningrad, Irkutsk, Bratsk, Volgograd... Înapoiat la Moscova din acest periplu, Sillitoe a declarat că va scrie o carte despre cele văzute. Întrebat ce subiect va avea cartea, Sillitoe a răspuns:

— Dacă aş vorbi acum mult despre ea, ceea ce aş scrie ar fi mai puțin interesant decât ce-aş povesti, cum se întâmplă de multe ori scriitorilor. Mi-am pregătit 50 de pagini de jurnal, pe care l-am alcătuit cîştigînd timp în dauna somnului. Am dormit trei-patru ore pe zi. E păcat să te duci în Siberia și să dormi... Sînt atîția oameni remarcabili!

Rugat să vorbească despre unul din ei, Alan Sillitoe a spus:

— La Bratsk am cunoscut un tînr muncitor, pe nume Veniaminov. Am stat de vorbă cu el. Ziua e mecanic, seara studiază la un institut politehnic. M-a invitat la el și am petrecut împreună trei ore extrem de interesante. Am vorbit, am bătut, am mîncat, ne-am fotografiat. Are o soție simpatică și doi copii frumoși. M-am simțit foarte bine la el. Veniaminov e un muncitor obișnuit. Dar ce cult, ce inteligent!... Mi-a părut grozav de bine că l-am cunoscut, pe el, viața lui, viața unui om care a zăgăzuit Angara și construiește Bratsk. La Volgograd, la Bratsk, pe oriunde am fost am simțit ritmul extraordinar al vieții...

Înainte de a-și lua rămas bun de la gazde, Alan Sillitoe a ținut să precizeze:

— Mă întorc neapărat.

m. d.

pentru cei lipsiți de vedere

La Veșneaki, în apropierea Moscovei, funcționează de cîțiva ani Școala republicană centrală pentru dresajul cîinilor-însoțitori ai orbilor. Gospodăria școlii se compune dintr-o curte spațioasă, în care animalele își petrec „orele de odihnă”, un număr de adăposturi pentru locatarii patruzeți, o bucătărie și, bineînțeles, un teren de dresaj. Acesta e amenajat în așa fel, încît nu poți face cîțiva pași fără să te împiedici de un obstacol. Oprirea și prevenirea stăpînului atunci cînd obstacolul îl constituie, de pildă, o scîndură așezată de-a curmezișul drumului, se obține relativ ușor. Ce se face însă cîinele cînd obstacolul e o trînghie întinsă la nivelul umerilor omului? Dresorii — în marea lor majoritate grăniceri demobilizați, absolvenți ai Școlii militare de dresaj — au destulă experiență pentru a-și învăța „elevii” să se descurce în situații dificile. Misiunea lor nu e de loc ușoară: cîinii, achiziționați de la populație, vin la școală cu cele mai diferite năravuri; unii sînt prea potolii, alții, dimpotrivă, gata să sîrșie. Se cere multă pricepere și perseverență pentru a-i transforma, în cele trei luni cît durează cursul de dresaj, în însoțitori disciplinați, atenți, răbdători, blînzi.

„Sînt foarte mulțumit de cîinele meu, — scria un orb — are însă un neajuns care mă supără: în timp ce mă însoțește se repede la pisici”. În urma acestei sesizări, conducerea școlii a hotărît să achiziționeze pisici, o capră, un purcel și alte animale, cu care cîinii urmează să se împrietenească. Cîinele, însă, trebuie să se obișnuiească și cu cel alături de care își va petrece lot restul vieții. De aceea programul școlii prevede ca viitorul stăpîn al cîinului să vină personal la școală — asigurîndu-i-se întreținerea și

costul drumului — pentru ca timp de două-sprezece zile, omul și cîinele să se acomodeze unul cu celălalt.

În arhiva școlii se păstrează nenumărate scrisori de mulțumire trimise de cei pentru care un cîine-însoțitor a însemnat o adevărată salvare, revenirea în mijlocul oamenilor, reluarea activității. „Priboi al meu — scrie V. Sobakin din Zagorsk — se comportă excelent. Mă avertizează prompt în fața oricărui obstacol, e calm, indiferent față de alte animale, în schimb manifestă o vădită îngrijorare cînd pe lingă noi trec vehicule și mă împinge cu stăruință spre zidurile caselor. Subsolvările cu ferestre deschise le ocolește”.

Unul din cei mai inteligenți „absolvenți” ai Școlii centrale de dresaj este cîinele Krona, însoțitorul lui S. Kosov, din regiunea Tambov. În ultimii trei ani S. Kosov a călătorit, cu ajutorul Kroniei, prin toată partea de sud a U.R.S.S. În orice oraș s-ar afla, e de ajuns să i se spună: „Krona, la trizeerie”, pentru ca animalul să pornească, adîmtecînd, și să-și ducă stăpînul la locul căutat. Același lucru se întîmplă cu magazinele alimentare, gări etc.

La fiecare cîteva luni un nou lot de cîini-însoțitori își iau în primire obligațiile — acelea de a-și sluiji cu devotament stăpînii lipsiți de vedere.

d. c.

Un grup de douăzeci de tineri din diferite orașe ale Uniunii Sovietice — studenți și aspiranți ai Conservatorului, au luat parte la seminarul dirijoral desfășurat în Sala mare a Conservatorului din Moscova sub conducerea dirijorului Igor Markevici. Muzicianul francez a împărțit viitorilor dirijori din îndelungata sa experiență de șef de orchestră. Seminarul s-a încheiat cu un concert al orchestrei simfonice a Conservatorului, dirijată de tineri muzicieni, printre care se afla și Maxim Șostakovici, fiul marelui compozitor, (surprins de către fotoreporter la pupitru).

în pragul stagionii estivale

Anul acesta vara a sosit la Moscova mai devreme ca de obicei. În birourile teatrelor sînt deci în toi pregătirile pentru noul sezon. Se fac preparative pentru spectacolele ce vor părăsi scena și se vor

transfera pe estradele parcurilor, se stabilesc itinerariile apropiatelor turnee în țară.

În ultimele săptămîni, colectivele teatrelor moscovite au rezervat spectatorilor o mulțime de surprize plăcute, concretizate printr-o serie de premiere ce s-au succedat vertiginos. Suita premierelor a fost inaugurată de spectacolul cu opera „Olandezul zburător” de Richard Wagner, prezentată cu prilejul centenarului nașterii compozitorului german. I-a urmat la scurt rîstimp, de data aceasta pe scena teatrului din Kremlin, spectacolul de balet cu „Laurencia” de A. Krein, într-o nouă punere în scenă datorită celebrului dansator gruzin Vahtang Ceabukiani.

Trăsătura caracteristică a ultimelor premiere ale teatrelor dramatice moscovite e constituie problematica contemporană a subiectelor. Printre acestea amintim spectacolul „Prietenii și anii” de la M.H.A.T., „Conștiința” de D. Pavlova și „Pe drum” de Viktor Rozov la teatrul „Mossoviet”, noua piesă a lui Arbuzov „Undeva sîntem așteptați” montată de teatrul „Maiakovski”, ca și adaptarea pentru scenă a nuvelei lui E. Kazakievici „La lumina zilei”, jucată de colectivul teatrului „Ermolova”. Acestora li se adaugă noua versiune a „Prințesei Turandot” de Carlo Gozzi, realizată la teatrul „Vahtangov” de către regizorul Ruben Simonov, ca și „Opera de trei paralele” de Bertholt Brecht, apreciatul spectacol de la teatrul „Sovremennik”.

Și Teatrul de operă din Moscova a ținut să încheie stagiunea 1962—1963 cu o premieră. Este vorba de spumoasa comedie muzicală a lui Tihon Hrennikov „O sută de draci și o fată”.

Foarte curînd însă, scenele multor teatre din capitala sovietică vor fi puse la dispoziția oaspeților din țară. Perioada turneei a și început de altfel. La teatrul din Kremlin s-au produs în cursul săptămîinii trecute artiștii Teatrului de operă și balet din R.S.S.A. Bașkiră. Spectacolele lor au inclus popularul balet al lui Karakaraev „În calea trăsnetului” și operele naționale „Cîntecul cocorilor” și „Kodasa”. În lunile următoare sînt așteptate printre altele la Moscova colectivele teatrelor de dramă din Rostov și Iaroslavl, colectivul Teatrului de operă și balet din Novosibirsk, Teatrele de comedie muzicală din Baku și Omsk.

În același timp, artiștii teatrelor din Moscova își vor începe tradiționalele turnee prin țară. Ei se vor produce vara aceasta în fața constructorilor de pe șantierele siberiene, a lucrătorilor de pe pămînturile destelenite, a metalurgistilor din regiunea Uralului. Teatrul de satiră a și prezentat primele spectacole ale turneului estival, la Kiev. Artiștii teatrului „Maiakovski” vor pleca în curînd la Minsk, cei de la teatrul Komsomolului la Novosibirsk și Celiabinsk, teatrul „Stanislavski” la Kazan și Sverdlovsk.

O stagiune estivală ce se anunță deci interesantă.

c. m.

desenele au 15 000 de ani

Uriașul șantier al hidrocentralei de la Bratsk a necesitat, desigur, mari investiții. Puțini știu însă că o importantă parte din creditele acordate de guvernul sovietic au fost destinate... arheologiei. Căci viitoarea mare Bratsk, unul din rezultatele construirii barajului de pe Angara, a acoperit un teritoriu martor al existenței omului preistoric în această regiune în urmă cu 12.000—15.000 de ani.

Arheologii sovietici au reușit să salveze de inundație și să conserve multimilenarele vestigii umane de pe cursul Angarei. Prelevările arheologice, astăzi la bun adăpost, sînt de un neprețuit interes pentru știință.

În urmă cu aproximativ 150 de secole, adică în epoca preistorică au stabilit cercetările, valea Angarei era populată de triburi de vînători și pescari. Măturie stau urmele de locuințe, vîrfurile de săgeată, pumnalele și topoarele, răzuitoarele din silex descoperite și răspîndite pretutindeni în caverne, ca și în stratul depus în preajma stîncilor invadate de tușiuri. Cea mai interesantă descoperire însă au fost desenele rupestre, o adevărată galerie de artă primitivă, în aer liber!

Înlăturînd vegetația, arheologii s-au pe neașteptate în fața unor desene, pe la număr înfățișînd, pe suprafața gîlburilor, roci, elani alergînd, pești înotînd, ciini rînd vînatul, urși greoi și niște omuleți, de ciudați, care dansau agîtîndu-și lăncușul, o comoară arheologică cum există în lume!

Originala și nepieritoare frescă a rutei societății preistorice și opera unor îndeminateci trebuia neapărat salvată de nințarea mării, ale cărei talazuri urmau să acopere și aceste locuri. Mașinile de piatră nu puteau fi folosite, motoarele nu unde fi bransate, iar pichamerele ar fi distruse ceea ce milenii nu izbutiseră dar, arheologii s-au văzut nevoiți să aia la daltă și la ciocan — aceleași unelte ce primitivii lor predecesori gravaseră în desenele.

Munca n-a fost de fel ușoară. Piatra tenace, în timp ce roluri compacte de abiați de singe se napusteau continuu a temerarilor exploratori. Pînă la urmă, înfinarea naturii care nu vroia să renunțe ce i se părea că i se cuvine de drept a înfrîntă și desenele rupestre detașate în nolite geometrice.

Minunatele lucrări alcătuite, astăzi, ce arheologii sovietici numesc „primul muzeu de artă rupestră”. Piesele evacuate au fost tizate muzeelor din Irkutsk și Leningrad de altfel și restul descoperirilor din valea garei — colecții neprețuite atestînd modul muncă și viață nu numai din înnegurate istorie dar și din evul mediu cînd a luat satul Bratsk, precum și din timpuri mai piate.

a. b.

cititorii editei

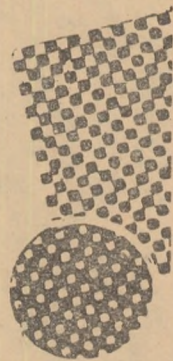
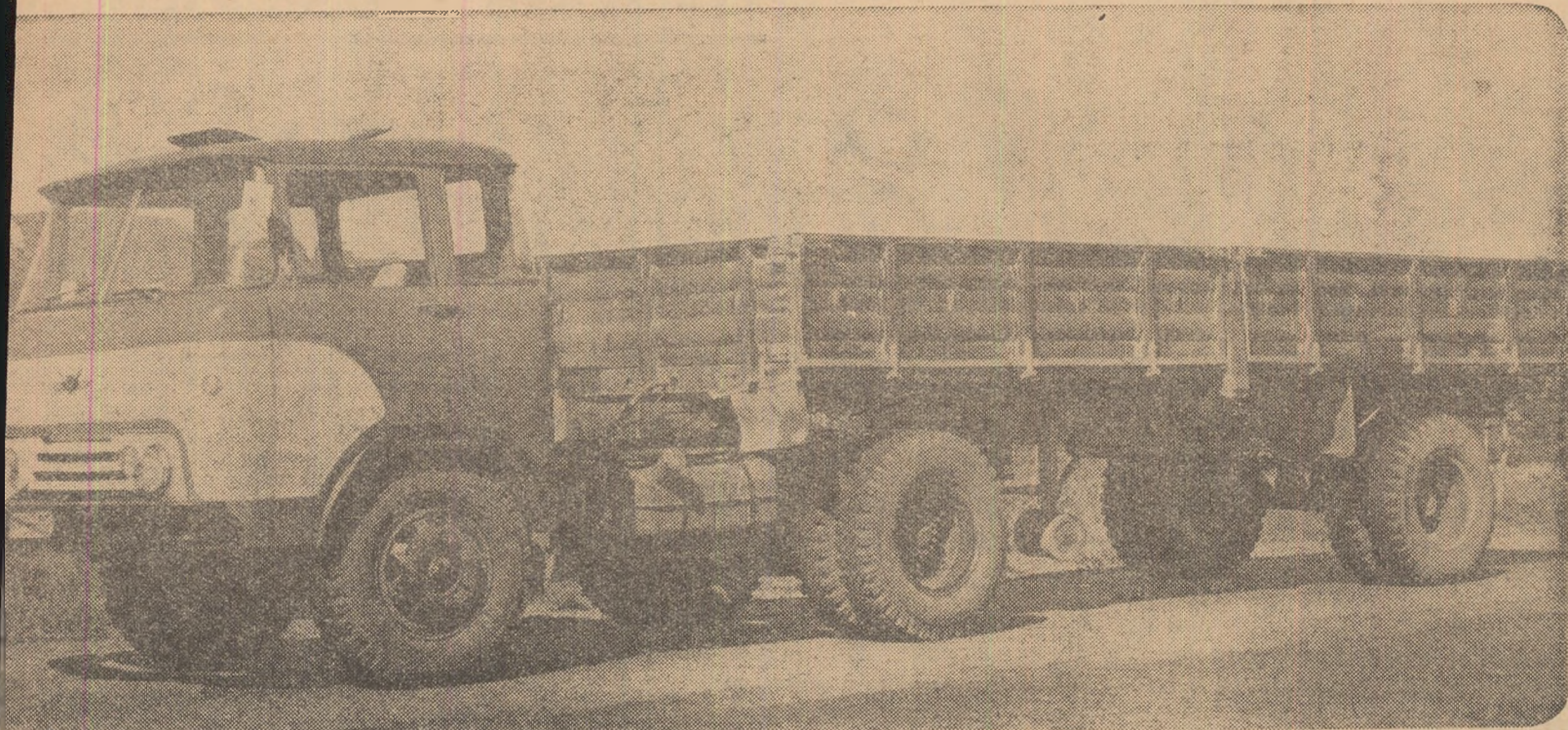
Va trebui să ne schimbăm... cititorul este numai un consumator de... ductie editorială. Într-adevăr, după ne informează presa sovietică, în U.R. ia o tot mai largă răspîndire activitate obștească în munca editurilor, cu alte vînte cititorii încep să-și aducă o contribuție nemijlocită la procesul de făurire cărții. Numai în R.S.F.S. Rusă își aduc cum un aport voluntar la buna deservire a muncii editoriale aproape 3.000 oameni. Zeci și sute de colaboratori benvoli sprijină Editura de stat pentru literatură juridică, editura „Sovetskaiia Rossiia” Editura de stat pentru literatură polițistă Editura de stat pentru literatură tehnice edituri republicane din Ucraina, Belarus sau editurile regionale din Sverdlovsk, Smolensk, Rostov-pe-Don.

În momentul de față, în Uniunea Sovietică se consideră că o strînsă legătură editurilor cu viața, cu practica este neconceput fără colaborarea cititorilor. Această colaborare îmbracă cele mai diverse modalități: consilii editoriale, reuniuni și colegii redacționale obștești alcătuiesc planurile tematice ale editurilor lucrează cu autorii, recenzează și redtează manuscrisele; puncte de sprijin obștești în institute, uzine și colhozuri diază cererile de cărți, organizează conferințe cu cititorii, controlează munca librărilor; birouri de presă obștești populzează activ cartea, contribuie la răspîndirea ei.

De pe acum există edituri a căror producție de cărți se sprijină pe trei sferes pe aportul benevol al unor redacții și recenzenti obștești. După cum există de acum și sute de cărți care au văzut lumtiparului datorită unor inițiative și contribuții obștești.

Spre a populariza și generaliza experiența dobîndită pe acest tărîm, Direcția editurilor din Ministerul Culturii U.R.S.S., conducerea pavilionului uniunii „Cultura și educația” din Expoziția zărilor economiei naționale a U.R.S.S. Uniunea ziaristilor din U.R.S.S. au organizat o conferință-seminar. La această conferință au luat parte redactorii din editurile centrale, republicane, regionale și laboratorii lor benevoli. Cu titlu de exemplificare cităm printre aceștia din urmă N. Korol, șef de catedră la Institutul pedagogic din Kiev și membru al consiliului redacțional al Editurii pentru literatură politică din Ucraina, L. Arhangelski, decan al universității din Sverdlovsk, membru al consiliului redacțional al editurii regionale din același oraș, V. Sokolova, bibliotecară și redactor obșteșc editura regională din Perm, I. Kerimov, candidat în științe pedagogice din Azerbaidjan etc. etc.

f. n.

Un nou gigant, cu o capacitate de tracțiune de 15 tone, construit la uzina de automobile din Kutaisk.

REPORTAJ ANTICIPAT

Mina fără mineri

În mașină năvălește un aer proaspăt, cu miresme de măr. Prin fața geamului lunecă căsuțe îngrijite, înecate în verdeață. Peisajul industrial la locul, treptat, celui rural. Se înalță clădiri imponente de uzină. Nici urmă de șosuri sau de mormane de cărbune.

— Ce drum mergem?
— Cel bun, — răspunde șoferul cam în doi peri.

— Și totuși, unde e mina? Ar fi timpul să ajungem la destinație.

Din nou o cotitură. Drumul se înfundă. Evident, ne-am rătăcit!
— Ți-am spus că nu trebuie să-o luăm pe aici! Să rugăm pe cineva să ne arate drumul.

Șoferul tace, încurcat. Îmi arunc ochii pe tablă de pe clădirea sobră din fața noastră: „Mina 40 bis. Trustul Donbassugol”. Ciudaț! Am găsit, vasăzică, ceea ce căutam. Să fie oare asta clădirea administrației? Unde e, totuși, mina propriu zisă?

Deschidem o ușă pe care scrie „Inginer-șef”.

— Cum putem ajunge la mina „40-bis”?

— Chiar asta e.
Privim în jur, nedumeriți. Pe

peretele din față zărim o schemă luminoasă. În dreapta și în stânga — panouri cu felurite becuri și aparate.

— Întreprinderea se numește mină mai mult din tradiție, — remarcă inginerul-șef. Noi nu livrăm, de fapt, cărbune și n-avem mineri!... Nu vă mirați, e chiar așa cum vă spun. Mina este în întregime automatizată — începând cu extracția și terminând cu producerea gazelor.

— Iertați-mă, dar gazeificarea cărbunelui nu-i un lucru nou. Merită oare să extrageți cărbunele pentru a-l transforma în gaze? Pentru aceasta există mine cu gazeificare subterană a cărbunelui.

— Asta e altceva. Gazeificarea subterană nu poate fi aplicată în orice condiții. E destul de simplu să aprinzi cărbunele sub pământ, în schimb e complicată dirijarea acestui proces. Mina noastră e organizată pe alte principii. În abataje funcționează hidromonitoare puternice cu comandă cu program. Presiunea jetului de apă e de 1500-2000 de atmosfere. Lucrăm cu abataje de dimensiuni mici, pe care nu le conectăm la rețeaua electrică. Havajul preliminar se face automat, cu aju-

torul unui jet de apă la mare presiune. Eventualele defecțiuni sunt înlăturate chiar de mecanisme ce-i drept controlate periodic de oameni. Mina produce doar „semifabricate”, adică un amestec de cărbune și apă, care e transportat în secția de gaze și ars. Apa joacă rolul de oxidant. Gazul combustibil astfel obținut e transportat, prin conducte, în întreprinderi industriale. O parte din el, lichefiată, o transportăm în baloane...

— Ați pomenit ceva despre extracție fără consum de energie electrică.

— Nu tocmai. Am spus că nu includem abatajele în rețeaua electrică. Asta pentru că producem electricitate chiar acolo, în mină. Jeturile de apă la mare presiune consumă multă energie, din care o parte servește la sfărâmarea stratului de cărbune, deci la un lucru util. O cantitate însemnată de energie se degajă însă sub formă de vibrații acustice. Fiecare hidromonitor e prevăzut cu un transformator de tipul „PZE-5”, care transformă energia vibrațiilor acustice în energie electrică și alimentează emițătoarele, dispozitivul de comandă, aparatele de control la distanță.

— Și nu se întâmplă ca monitoarele să extragă rocă în loc de cărbune?

— Exclus. Hidromonitoare funcționează după un program stabilit cu rigurozitate. „Creierul electronic” nu le îngăduie să se abată de la program. În trecut fie zis, creierul ăsta are un ochi foarte ager: „vede” roca de departe. Emițătoarele, care funcționează pe bază de radiații radioactive, controlează neîntrerupt poziția monitorului față de stratul de cărbune, reacționând cu sensibilitate la poziția mașinii față de limita „cărbune-rocă”.

Informația dată de emițătoare ajunge la „creier”, e analizată și mașina e îndrumată „pe drumul cel bun”, schimbându-se automat și presiunea apei. Dar toate aceste probleme sunt, să le zicem așa, locale. Planul general de funcționare a fiecărui hidromonitor în parte și a tuturor mașinilor și agregatelor se elaborează aici, în camera dispecerilor.

— Am înțeles ce se întâmplă

cu amestecul de cărbune și apă. Și mai departe?

— Vă interesează, după cite înțeleg, unele amănunte ale schemei tehnologice? Pentru a ușura operațiile ulterioare, stratul de cărbune din cuprinsul minel e spart în blocuri separate. Fiecare din aceste blocuri are o gospodărie subterană de sine stătătoare, dar complexul tehnologic de extragere a cărbunelui e același pentru toate. Abatajele, pregătite după metoda etajării, arată ca o casă cu mai multe etaje răsturnată pe o latură. Abatajele etaje sunt așezate, deci, paralel.

Se aude un duduț. Un bec prinde să clipească. Un operator se apropie de pupitrul de comandă, împinge o pîrghie. Liniștea se înstăpînește din nou.

— Se terminase apa, — ne explică inginerul-șef. Pe vremuri instalațiile de evacuare scoteau toată apa din mină. Hidromecanizarea ne-a permis, însă, să folosim această apă în procesul tehnologic al producției. Dacă se întâmplă să se termine apa, apelăm la rezervele minel, la „cazanul” comun. Această operație o efectuează automatele. Operatorul nu face decât să controleze. Nivelul de mecanizare a minei noastre îngăduie unui singur operator să dirijeze întreaga schemă tehnologică de aici, de la punctul central de dispecerizare. De fapt, operatorul nu e chiar atît de singur. Are niște ajutoare, pe care le puteți vedea dincolo de paravan. În dreapta sunt mașinile cu cifru, în stînga — dispozitivele matematice de modelare. Avem aici, după paravan, modele de galerii, abataje, filtre. Procesele fizice care au loc în mină sunt modelate în mod automat în funcție de parametrii semnalizați dispozitivelor de comandă a modelelor, în care se creează parcă microprocese ale naturii. În ceea ce privește ecuațiile care le exprimă, ele sînt analoge ecuațiilor reprezentînd macroprocese autentice. Mașinile cibernetice rezolvă aceste ecuații, studiază și aleg variantele optime. Toate dispozitivele conducerii centralizate sînt amplasate pe panoul din fața dv, prevăzut cu o schemă mnemonică. Pe această schemă, succesiunea verigilor tehnologice e re-

prezentată dinamic. Operatorul urmărește desfășurarea proceselor, fără să părăsească sala dispecerilor. Vedeți aceste luminițe verzi? Ele arată că toate hidromonitoare funcționează normal. Vă amintiți, însă, că atunci cînd ne-a fost semnalată lipsa de apă, vinișoarele ce pleacă de la hidromonitoare se coloraseră în roșu. Cam aceasta ar fi de spus despre o mină cu schemă tehnologică complexă de extracție a cărbunelui.

— Vă rog să mă iertați, dar nu înțeleg prea bine ce înseamnă schemă tehnologică complexă.

— Vedeți, există și alte scheme. De pildă, o schemă incompletă: jeturile de apă fărîmițează cărbunele și-l transportă, pentru ca apoi apa să fie separată de cărbune. Acesta trebuie uscat, iar apa, curățată de resturi, e împinsă din nou spre hidromonitoare. Folosirea acestei scheme, sau a altora, implică rezolvarea multor probleme, unele mai dificile, altele mai simple. Schema noastră, în schimb, este cea mai rațională, cuprinzînd în întregime, cu ajutorul mijloacelor de automatizare, procesul de obținere și de folosire a produsului. În consecință, productivitatea muncii crește simțitor, ca să nu mai vorbim de eficiența economică. Judecați singuri: înainte vreme numai transportul combustibilului solid ocupa a treia parte din numărul vagoanelor din întreaga țară. În noile condiții aceste vagoane pot fi folosite în alte scopuri. Am lichidat și mijloacele de transport subteran. Consider, însă, că cea mai importantă realizare a schemei complete, unice, a extracției hidrolice și gazeificării cărbunelui constă în îmbunătățirea considerabilă a tehnicii securității. Accidentele se exclud cu desăvîrșire.

Îi mulțumim inginerului șef și pornim prin secții. Curățenie, confort, verdeață. Locul minerilor minjiți cu praf de cărbune e luat de operatori în halate albe. Mormanele de steril, ascensoarele, ciocanele pneumatice: toate acestea sînt de domeniul trecutului.

A. Sciuka

Donbass
1970.

PE SCURT

Pentru forajul sondelor prin sistemul percutant-rotativ în roci tari, s-a construit la Biroul central de proiectări al Comitetului de stat pentru geologie al U.R.S.S., o nouă coroană inelară de foraj. Taișurile sînt alcătuite din aliaje dure, care au baza în forma unei suprafețe cilindrice, ceea ce asigură repartizarea uniformă a sarcinilor și consolidează locurile de legătură a taișurilor cu metalul coroanei.

Două plăci de ceramică au fost lipite una în continuarea celeilalte. Se fac încercări pentru a le desprinde. Presiunea ajunge pînă la impresionanta greutate de 120 de kilograme pe centimetrul pătrat. Eventual, una din plăci se sparge, dar lipitura nu se desface. Ea a fost realizată printr-un adeziv nou, inventat de trei cercetători din U.R.S.S. Uzbek.

Liantul adezivului este polisilvanul, produs prin polimerizarea unui monomer care se formează reducînd catalitic furfurotul. Polisilvanul se amestecă cu făină de șamotă sau azbest, cu ajutorul unui malaxor mecanic.

Noul adeziv este mult mai ieftin decît cele precedente, deoarece nu presupune folosirea alcoolului etilic.

Un nou tractor cu roți, care poate să se deplaseze pe orice teren, a fost creat la Institutul de mecanică auto din Moscova. Roțile din față sînt conducătoare principale. Cele din spate se cuplează și se decuplează automat, în funcție de patinare a roților din față: cînd patinarea depășește 15 la sută, roțile din spate intră în acțiune și degajează tractorul, chiar dacă acesta a intrat într-un șanț destul de adînc.

O mină fără mineri? Realizarea ei se prevede pentru un viitor apropiat. Hidromonitoare de 1500 atmosfere, arderea amestecului de cărbune și apă, efectuarea lucrărilor de degajare fără stîlpi de susținere, armătură din material plastic și sticlă, dirijarea automată a hidromonitoarelor — asupra tuturor acestor probleme se lucrează încă de pe acum. Se și dau în exploatare mine în care toate procesele de producție sînt automatizate în întregime. Și chiar dacă mina anului 1970 nu va arăta întocmai cum și-a închipuit-o autorul rîndurilor de mai sus, principiile ce stau la baza funcționării ei corespund actualei orientări în dezvoltarea industriei cărbunelui.

Frontul invizibil

Faptele pline de eroism săvârșite de lucrătorii serviciului de informații sovietic în timpul celui de al doilea război mondial au inspirat pe mulți scriitori și cinești.

Una dintre lucrările care se ocupă de această problemă este povestirea scriitorului Vladimir Iaroșinski, intitulată „Așii serviciului de informații” și consacrată eroilor care au dus o luptă încordată și plină de primejdii împotriva fascismului.

În introducere, Iaroșinski arată :

„Este o povestire despre lucrătorii serviciului de informații sovietic care, în ciuda primejdiei de moarte care-i pindea în fiecare clipă, au acționat pe teritoriul Germaniei hitleriste și al țărilor ocupate de ea, furnizând date prețioase cu privire la planurile Wehrmachtului și la forța militară a fasciștilor.

Toate faptele relatate sînt absolut autentice.

Autorul a considerat însă oportun să modifice unele împrejurări, precum și numele eroilor“.

Postul RTH este cel mai primejdios!

În zorii zilei de 28 iunie 1941, la centrul de radiogoniometrie¹⁾ al Abwehrului²⁾ din Kranz, o mică localitate maritimă din Prusia orientală³⁾, feldwebelul Erich Hansemann de la secția III-5⁴⁾ și înlocuitorul aparatului pe subofiterul Kuno Maltz,

Cu numai câteva zile în urmă, armatele fasciste năvăliseră pe teritoriul Uniunii Sovietice și eterul era literalmente tixit de sute și mii de convorbiri radiofonice între statele majore ale trupurilor de armată, diviziilor și regimentelor germane, dislocate pe toată linia frontului.

Hansemann se așeză lângă aparat, își puse casca la urechi și dădu drumul unui dispozitiv care înregistra automat pe bandă textele radiogramelor. Apoi deschise o carte voluminoasă cu criptograme⁵⁾ care indicau orarul, lungimea de undă și cifra interceptate.

Pendula din perete arăta ora 3 și 35 de minute. După câteva minute, ca de obicei, urma să înceapă emisiunea postului clandestin al Rezistenței norvegiene, care ținea legătura cu centrul lui din Londra.

Feldwebelul Hansemann asculta atent semnalele atât de cunoscute ale alfabetului Morse, cînd, pe neașteptate, începu un bruiat puternic. În haosul de trosnete și prui-uri, urechea antrenată a lui Hansemann desluși semnalele necunoscute ale unei stații noi, care funcționa pe aceleași lungimi de undă cu postul norvegian.

Feldwebelul începu să rotească repede antena goniometrului. Zgomotele slăbiră treptat și el putu să audă limepede : „KLK... KLK... cheamă RTH... 2602... 32... nr. 14”.

După care urmau grupuri de cîte cinci cifre. Hansemann reglă exact aparatul pe lungimea de undă a noului post emițător. Banda de control fu imediat acoperită de semne. Feldwebelul parcurse în grabă textul : „KLK cheamă RTH... 2602... 32... nr. 14”.

După care urmau grupuri de cîte cinci cifre. Feldwebelul era incredințat că descoperise un nou post de radioemisie care, judecînd după numărul radiogramei (14), începuse să funcționeze de curînd. Ca să se convingă răsfoi cartea cu criptograma. Cifrul pe care-l auzise atunci nu figura în ea.

Cînd îi veni rîndul să predea serviciul, Hansemann îl informă pe Klaus, cel care îl lua locul, despre descoperirea lui. Klaus era și el un lucrător cu experiență al secției III-5. Știa să recunoască posturile interceptate după anumite particularități de ordin tehnic și după metoda de transmisie a radiogramelor, caracteristică fiecărui radiotelegrafist. El știa, de pildă, că la 8,35 își începea transmisia postului emițător al Rezistenței poloneze care, la fel ca și cel norvegian, nu putea fi cu nici un chip detectat și nimic. Întotdeauna, înaintea literei „M”, radiotelegrafistul polonez făcea o pauză scurtă, abia perceptibilă.

Imediat ce radiotelegrafistul polonez termină transmisia, postul de radioemisie detectat în dimineața aceleiași zile fu din nou interceptat. Ca și dimineața, semnalul de recunoaștere era RTH. Klaus se bucură. Acum cînd se cunoștea semnalul și lungimea de undă a noului post, se părea că detectarea și goniometrarea lui nu mai prezentau mari dificultăți. Klaus își notă observațiile într-un caiet și plecă să raporteze căpitanului Schuster, șeful centrului. Acesta, la rîndul lui, informă conducerea secției III-5 a centrului Abwehrului de pe Tirpitzstrasse din Berlin, iar acolo specialiștii de la secția de cercetări, determinînd direcția difuzării undelor, confirmînd ipoteza că postul emițător cu semnalul de recunoaștere RTH aparținea rețelei de informații sovietice.

Centrul Abwehrului dădu următorul ordin tuturor stațiilor lui de detectare și radiogoniometrie : „A fost descoperit un nou post emițător cu semnalul de recunoaștere RTH. Orele de transmisie — 3,40 și 9,00. Descoperiți celelalte ore de transmisie ale postului. Stabiliți mai precis direcția”.

Situația era încordată așa că colonelul Bentivegni convocă o consfătuire operativă specială.

— Domnilor — spuse colonelul — în ultimele zile am primit numeroase informații referitoare atât la RTH cît și la alte posturi clandestine de radioemisie care țin legătura cu Rusia. Serviciul de detectare raportează că au fost descoperite douăzeci de noi posturi emițătoare, care au legături cu armata sovietică. Cred că vă dați seama, domnilor, ce primejdii prezintă ele pentru noi. Am observat că, în afară de RTH, mai sînt foarte active încă trei posturi care funcționează lângă Berlin. Deocamdată, tentativele de a stabili locul exact unde se află aceste posturi au rămas fără rezultat... Cel mai primejdios este RTH; după toate probabilitățile este postul principal al rețelei...

Bentivegni își dădea seama că în primul moment nici nu putea fi vorba de o luptă activă împotriva posturilor clandestine. Ar fi însemnat să se bată orbește împotriva unui dușman despre care nu se știa nimic decît că exista. Un singur lucru era posibil și anume să fie întreruptă legătura posturilor clandestine cu centrul lor, să fie împiedicată transmisia de radiograme cifrate, pînă cînd se va reuși să se dea de o urmă mai sigură care să ducă la oamenii serviciului de informații sovietic.

O asemenea informație se putea obține în primul rînd chiar din radiograme. Dar specialiștii Abwehrului nu erau siguri că vor izbuti să afle cheia codului folosit. Serviciul de informații sovietic folosea special probabil drept cheie textul unei cărți necunoscute de ei. Fasciștii sperau să descopere această carte odată cu lichidarea primului post emițător.

Bentivegni îl chemă apoi la el pe căpitanul Model și-i ordonă să înceapă numaidecît supravegherea posturilor de radioemisie care funcționau în Berlin și în împrejurimile lui. Model primi dispoziția să organizeze, în colaborare cu Biroul serviciului principal de siguranță, un grup operativ special Personalul grupului urma să fie instalat în noul centru de radiogoniometrie, utilat cu goniometre comandate special pentru Abwehr firmei „Wolf-Radio” și care puteau detecta locul unde se afla un post de radioemisie cu o precizie pînă la un metru.

— Sînt convins, domnule căpitan — încheie Bentivegni — că îmi veți raporta curînd despre localizarea și nimicirea posturilor de radioemisie inamice. Concentrați-vă atenția asupra radioemițătoarelor care lucrează pentru Rusia. Ele prezintă cea mai mare primejdii. Soarta războiului se hotărăște în Răsărit.

Model îi făgădui colonelului că va face tot ce-i va sta în putință, salut și ieși.

Bentivegni se uită la ceas și deschise aparatul de radio. Se transmitea tocmai un comunicat special al Comandamentului su-

prem al Wehrmachtului. Unitățile de tancuri germane se îndreptau spre Moscova, Leningrad și Kiev...

Berlin-Grünwald. Ora 22.

Într-o stație de tramvai din cartierul Grünwald așteptau cîteva berlinezi întîrziți. În văzduh se mai simțea încă respirația furtunii care se dezlănțuise cu un ceas în urmă deasupra orașului. În depărtare tuna, iar zigzagurile orbitoare ale fulgerelor scinteau la orizont. Vîntului și la crengile copacilor picături mari de ploie.

În sfîrșit, sosi un tramvai. Călătorii începură să coboare. Ultimul se dădu jos un

Desen de A. Babanovski și G. Novajilov

bărbat înalt, îmbrăcat într-o manta de ploaie cenușie, așa cum purtau de obicei agenții Gestapo-ului. În învălmășeală, nimeni nu dădu atenție unui „Mercedes” mare militar, care se oprise în stație.

Bărbatul în manta de ploaie se apropie repede de mașină, urcă și trînti cu putere portiera. Limuzina neagră porni imediat, luă viteză și dispăru după o cotitură.

După cîteva minute mașina se opri într-o pădure de lângă un drum vicinal. La volan se afla un căpitan din Wehrmacht. După ce stîrne farurile, el se întoarse spre individul cu manta, care pînă atunci stătuse nemișcat pe bancheta din spate.

— Aici putem discuta în liniște — spuse căpitanul. Nu ne aude nimeni. Cum a decurs ultima transmisie ?

— În ziua de 29 la ora 20,30 am vorbit ultima oară cu Centrul — răspunde bărbatul cu manta cenușie. Am primit instrucțiuni cu privire la cifra 114. A fost ultima telegramă cifrată pe care am interceptat-o.

— Va trebui ca astăzi la 22,40 să încerci să stabilești din nou legătura cu Centrul. Iată și telegramele cifrate. Se referă la noile planuri operative ale Comandamentului suprem al Wehrmachtului pentru frontul din răsărit. Transmite-le pe lungimea de undă de 17,9 metri, după noul cod. Dacă Centrul ne recepționează telegramele, să confirmem

primirea lor poimîne dimineață la ora aceeași lungime de undă.

— Bine. Și pe urmă ?

— O să lămurești lucrurile cu Centrul. Răspunde calm ofițerul din Wehrmacht să-mi la punctul numărul cinci un bilou „da” sau „nu”, în funcție de felul cum decurge transmisia. Dar fi atent. Mi s-a spus că hitleriștii au și interceptat emisiunile noastre...

...Căpitanul din Wehrmacht aflase că Wehrul pregătea o ofensivă împotriva posturilor emițătoare sovietice chiar de la insula Canaris, cu care tatăl lui era încă din timpul cînd amîndoi erau în serviciul de informații. „Bre” (numele de familie al căpitanului) era tocmai de aceea „Karro” (numele de pseudonim al căpitanului din Wehrmacht) și preveni nimicirea multor posturi de radioemisie sovietice. Ca urmare a avertizării, telor lui, radiotelegrafistul în manta cenușie începuse să transmită telegrame cifrate diverse puncte ale Berlinului și la orizont, așa încît centrele de goniometrie putuseră stabili locul exact unde se afla postul respectiv.

...Bărbatul cu manta întrerupse tăcerea o clipă :

— „Kent” ne trimite aparate noi ?

trebă el.

— O să le primim, probabil, la sfîrșitul lui octombrie. Atunci o să putem încheia legătura mai bine.

...Începu să plouă din nou. Picăturile loveau monoton în capota mașinii.

— Aș vrea să știu cine este „Kent” interesat bărbatul care stătea în spatele vîd măcar o dată.

— Pe mine nu mă interesează astfel de lucruri, Hans — îi răspunde calm căpitanul. N-o să afli asta niciodată. De altfel, p-

cauza noastră lucrul acesta nu prezintă o însemnată. Noi luptăm împotriva riscului — cea mai inumană orînduire cîte au existat vreodată. Și faptul că lup pentru o cauză dreaptă îmi e suficient.

— Ai dreptate — incuviință bărbatul în manta cenușie. Să ne întoarcem !

Fără să aprindă farurile, ofițerul din Wehrmacht puse motorul în funcție și se îndreptă spre Berlin.

Vladimir Iaroșinski

(continuare în numărul viitor)

¹⁾ Goniometrie — Tehnica măsurării unghiurilor cu ajutorul goniometrelor.

²⁾ Serviciul de spionaj hitlerist.

³⁾ În prezent — Zelenograd, regiunea Kaliningrad.

⁴⁾ Secția III-5 a serviciului de radioemisie ocupă cu detectarea și goniometrarea posturilor emițătoare clandestine ale partizanilor și patrioților antifasciști.

⁵⁾ Criptogramă — document scris cu caractere secrete.

⁶⁾ „Karro” era pseudonimul lui Schulz-Bowson, nepot al amiralului Tirpitz și membru al Partidului Comunist din Germania, care, în timpul războiului, a lucrat în calitate de spionaj al forțelor militare aeriene hitleriste.

SE CAUTĂ
NOI
LOMONOSOVI

Pepiniera savanților

● Poți ajunge la stele pe bijbițe? ● Mai sint „pete albe“ in știință. ●
Clasa a VIII-a mai tare ca anul II. ● „Ne trebuie tineri isteți!“

„n băietandru de vreo 15 ani, îmbujorat de emoție și încordare, și-a ațintit privirea pe tabla neagră și ascultă, ascultă... Din când în când zîmbește și dă din aprobator: da, da, așa trebuie să fie. Alteori se încruntează și se așază pe frunte. Ba nu, e justă, uite poligone și raza sferei. E limpede! Sint deopotrivă de enoști și profesorul, un matematician cunoscut în întreaga țară și băiatul — elev la prima școală de fizico-matematică Uniune, din Akademgorodok, înființată pe lângă Filiala Științelor a Academiei de Științe a U.R.S.S.

Mai adăugăm aici un unghi și gata! Profesorul lasă să zâmbească și să se așază pe bărbuța sa. Ce simplu e totul în matematică!

„Șasa simte că îl cuprinde teama: oare nu visează? Poate că aceste sfere de pe tablă, amfiteatrele, profesorul cărui nume figurează pe multe cărți. Orașelul cu case colorate, curat și luminos. Albumele groase cu reproduceri ale tablourilor lui Surikov și Rockwell Kent. Prietenul mai mare și foarte grijuliu, tânărul profesor de matematică care vorbește vesel: „Stimabile, în capul tău e un talmeș-buc, poți să studiezi mai multe cărți simultan?“

„Aici, trebuie să știți, Șasa a parcurs întregul curs universitar de matematică. De cerul negru ardeau constelațiile. Aproximarea lor era chinuitoare. Nu trebuia să te încordezi prea mult ca să simți mișcarea lor în spațiu. Răceala moartă a Cosmosului, dogoarea furtunilor stelare. Din adâncurile Universului porneau fire lungi, care se opreau drept în fereastra Șasa. Ce-o fi legind lumea asta într-un tot — de la electrice până la galaxie?

Șasa intrase într-o paisprezecea primăvară. Cea mai agitată perioadă din viața lui. Toate lucrurile îi aparuseră acum sub un aspect pe care nu-l bănuise atunci, toate se învârtiau într-un fel de horă uriașă.

Șasa se pasiona de astronomie mai de mult, încă de la 11 ani. Noaptea se furișea de acasă. Era răcoare. De pe podișurile mongole de dincolo de frontieră venea un vânt uscat cu un gust amar de colilie. Cerul era senin. Pe giganticul lui cer albastru Șasa recunoștea Dragonul, Lebăda, constelația Cefeu. Cu privirea ațintită în sus vroia cu tot dinadinsul să înțeleagă, neștiind nici el ce anume. Telescopul nu-i putea ajuta. Și atunci a hotărât să ajungă la stele pe bijbițe. A vădit că cel mai scump. La bibliotecă, roșind tot, a cerut să i se dea manuale de matematică superioară.

Cum s-a făcut seară s-a apucat să citească. Pentru prima dată i-a trebuit o jumătate de oră. Celelalte erau și mai complicate. Demonstrațiile se bazau pe ceva, se vede, cu un rezultat dar ce anume... „De aici reiese limpede...“ scria în marginea băiatului nu-i era deloc limpede. Mai încolo paginile erau pline de formule. Zborul avântat spre stele se făcea din nou, trebuia mai întâi descifrata taina lor. Nu-i nimic, de la matematică la astronomie merita să faci totul. După o lună parcurse cinci pagini dintr-o carte, șapte dintr-una și două dintr-una.

Pentru el începu o altă viață, miraculoasă. La început învățarea, învățată cu drumușoarele netede ale manualelor școlare, se retrăgea speriată în fața fișelor enigmatice. Dar într-o zi, ele i-au vorbit: sobru și foarte clar, paginile i-au vorbit lui Șasa tot. Cât era de simplu!

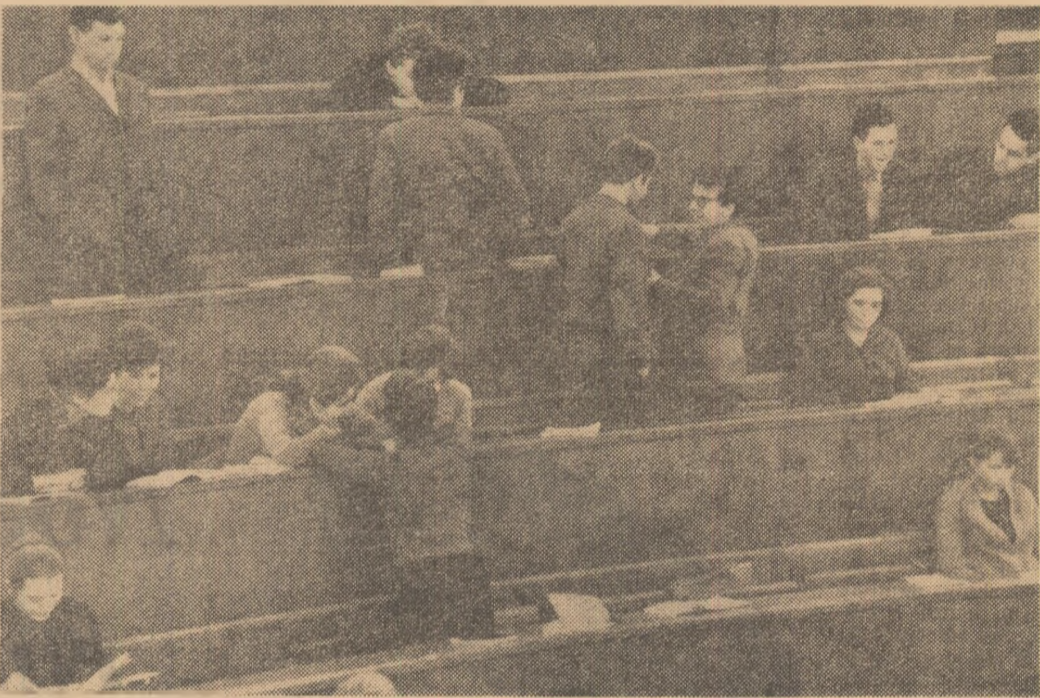
Din ziua aceea pe Șasa îl chinuia un gând: să scrie unui băiat și să-l roage să-i spună sincer: „Ce trebuie să fac ca să devin matematician?“ Băgați de seamă — nu astronom, ci matematician (asta-i o etapă depășită!), ci neapărat matematician. Dar când îl apucau îndoielile. Mare lucru, a citit și el trei cărți de matematică, vrea să se facă matematician. Mai bine să-și vadă de școală și să se facă matematician. Și amărit se băga sub plapomă.

Adormea și nici nu bănuia că la câteva mii de kilometri de acasă, la Novosibirsk, profesori bătrâni și tineri își așază capul, discutau, propuneau, se enervau. Și făceau

toate acestea fiindcă se gîndeau cum să-l ajute pe Șasa din orașelul de la frontiera cu Mongolia sau pe Liusea din Cita să devină buni matematicieni, fizicieni, biologi. Cum să creștă pentru știință felul personal și pătrunzător al acestor copii de a percepe lumea, capacitatea lor de a vedea lucrurile dintr-un unghi inedit, de a se mira de cele obișnuite și a înțelege cele neînțelese.

În viața fiecărui adolescent vine un moment cînd e neapărat necesar ca cineva mai mare, foarte deștept și foarte competent să-i întindă mîna și să-l ajute să creadă că au rămas și pentru el destule „pete albe“ nedescoperite de gîndirea creatoare a cercetătorului, să trezească în el pasiunea căutării științifice.

Acestui scop îi slujește prima „școală lomonosovistă“, creată de siberieni. Nu e vorba doar de un experiment foarte interesant, ci și de o mare speranță. Acolo copiii primesc cunoștințe de mîna întii. Plasmiști, ciberneticieni, biocimiști de frunte își fac timp — lăsînd la o parte formulele, articolele colegilor străini, experiențele de mult plătite.

— pentru a-i învăța. În mod firesc savanții aduc cu ei îndoielile lor nerezolvate, străfulgerarea unei noi idei, preocupările lor. Important e să faci să scape scînteia, să aprinzi imaginația copiilor, și, poate, mine, elevii vor deveni colaboratori. La Institutul de fizică nucleară lucrează doi elevi recrutați cu prilejul unei olimpiade — Borea Rumeantsev din clasa X-a și Volodea Mazepus din clasa IX-a. Ei participă sistematic la discuțiile creatoare, analizează ultracomplexele procese ale nucleului atomic.

Peste doi-trei ani vor absolvi școala băieți și fete care la cei 17 ani ai lor vor stăpîni matematica superioară, fizica modernă, vor cunoaște activitatea de cercetare din labora-

toare. Și, mai ales, vor ști că viața unui savant e căutare neîntreruptă, creație trudnică de zi cu zi, gîndire activă.

„Școala lomonosovistă“ lucrează sub deviza: „Nu există savant fără elevi“. Toți învață și în același timp învață pe alții. „Puneți întrebări — le-a cerut profesorul Leapunov copiilor —, și noi trebuie să învățăm“. Unul din teoreticienii sovietici de frunte ai fizicii nucleare, prof. R. Sagdeev, decanul facultății de fizică a Universității din Novosibirsk și Iuri Juravliov, șeful catedrei de cibernetică, predau la școala matematicilor superioare. Și așa procedează toți.

Alegerea celor mai capabili și talentați s-a făcut în trei etape. Primul imbold l-a dat Olimpiada de fizico-matematică pe întreaga Siberie. Turul doi s-a desfășurat în marile orașe. La turul trei n-au rezistat decît 250 de elevi. Au urmat apoi cursurile de vară de la Akademgorodok, întîlnirile cu savanții de renume, susținerea proiectelor... Șaizeci și cinci de învingători arși de soare au fost admiși la sfîrșit direct la Universitate. Ceilalți au fost înscriși la școala de fizico-matematică. Elevii sint veniți din Yakutsk, Kialta,

Magadan, din îndepărtate sătucuri nordice. S-a mai întîmplat însă și așa cînd se desfășura turul trei, la comitetul de partid s-a prezentat un băiețel firav. — Am venit să mă înscriu. — De unde ești? — Din Riazan — Păi Riazanul nu-i în Siberia. — Nu-i nimic, vreau să mă prezint...

S-au mai prezentat și elevi din Soci, Moscova, Sverdlovsk. Au fost admiși. Exercițiile au fost grele. Dar copiii le-au rezolvat, cu toate că unii studenți din anul II nu le-au putut da de capăt. Borea Kozlov din clasa a VIII-a i-a uimit pe toți cu cunoștințele lui de fizică. O fetișcană slabă și palidă a rezolvat exercițiile mult mai repede decît un tînăr doctor în științe fizico-matematice.

— Avem nevoie de copii isteți, talentați — mi-a explicat Iuri Juravliov.

La Akademgorodok un consiliu științific special, condus de profesorul Leapunov și membrul corespondent al Academiei de Științe a U.R.S.S., Șirokov, alcătuiește programul de învățămînt al viitorilor savanți, numește cadrele cele mai calificate care să predea lecții și să îndrume cercurile de specialitate.

Dar copiii nu studiază numai discipline științifice. Există cercuri speciale de estetică, de literatură, de cultură fizică. Schimbul de mîine al științei sovietice este pregătit multilateral, la nivelul cerințelor societății comuniste.

T. Ilatovskaia

NOTE DE CĂLĂTORIE

Țara apelor...

După un drum de 3.600 de kilometri, volga sosește parcă ostenită la Astrahan. Străbătut cale lungă, nu glumă. A răsculcat cu mii și mii de învîrtături pe minut urbinele uriașe ale hidrocentralelor de la Uibîșev și Volgograd. A dat lumină orașelor și apă stepei. A purtat șlepurile cu pîntecele larg, plin de grîne, petroliere negre de fum și păcură, motonave elegante de pasageri, cu saloane tapisate în us. Îngăduiți-i „bătrinei“ să curgă mai încet și să se lenească, să-și lărgească alina între maluri depărtate încît abia le poți vedea cu ochiul.

Orașul o întîmpină vesel și-i dorește drum bun! Volga mulțumește cu o rețență largă, dă binețe cheiurilor, clipoște mulțumită pe lângă chila vapoarelor, se șiret cu ochiul copiilor care se prăvesc la soare pe nisipul adus de ea. Și se lenește...

Dar nu apucă să facă prea mulți pași primul său braț, Buzan, cotește la stînga și-i răpește cam jumătate din ape. Apoi se lățăie. Bahtemir, ia ce a mai rămas. Bratele se desfac într-un evantai, risipindu-se în firicele tot mai subțiri, ca niște capîre. Și așa Volga se transformă în deltă... „Țara apelor“ se întinde pe 12.200 kilometri pătrați de canale, stuf, alge, insule utilitare, o adevărată mare a Sargaseilor, atria păsărilor, peștilor și, bineînțeles, a nătorilor și pescarilor. Călătorim prin birintul de canale nu cu o gondolă, ci cu o barcă puternică, admirînd peisajul fascinant al acestui monument al naturii care i are egal doar în minunata noastră țară — Delta Dunării.

Aici, între mil și rădăcini de papură, în adierea subacvatică a plantelor cu tul-

pini ca de sfoară își trăiesc metamorfoza din apa dulce sturionii, cu mult căutatele lor icre negre.

Pe cîteva brațe ale Deltei se pătrunde fără undițe și puști. Din loc în loc se văd mici plachete pe care stă scris: „Rezervație. Pescuitul și vinatul sint interzise“. Aici se află un veritabil muzeu natural cu plante și vietăți rare, ocrotite de stat. Una din marile atracții pentru vizitatori o constituie faimosul lotus roz, „trandafirul caspic“, care plutește cu petalele sale mari, deschise, pictate într-o culoare inimitabilă, de acuarelă. Îl privești îndelung și nu te sature de frumusețe. Dar numai atît. Lotusul roz nu poate fi strîns în buchete.

„Reîntorcere la Astrahan. Orașul este vechi, întins pe ambele maluri ale marelui fluviu. Istoria sa se numără cu sutele de ani. Mai bine de cinci veacuri în urmă și-a avut reședința aici Hanatul Astrahanului, stat tatar feudal, format după descompunerea Hoardei de Aur. Încă de pe atunci era un important centru de tranzit în drumul spre Asia. Hanatul Astrahanului a devenit vasal Rusiei, iar în 1556 țarul Ivan al IV-lea l-a alipit imperiului său, izgonindu-l pe Iamgurcei. Petru I transformă regiunea Astrahanului în gubernie, iar în 1722, în timpul expediției sale în Persia, îi dă o mare însemnătate strategică și militară, pentru controlul Extremului orient.

Bogate sint tradițiile revoluționare ale Astrahanului. De pe aceste meleaguri a pornit în 1670 răscoala lui Stenka Razin, care a fost timp de 17 luni stăpînul orașului. Și tot aici — 100 de ani mai tîrziu

— și-a adunat oamenii Emelian Pugaciov, ajungînd cu oastea sa pînă sub zidurile Orenburgului.

Pagini glorioase de luptă au fost scrise la Astrahan în anii Marii Revoluții Socialiste din Octombrie și ai războiului civil. Ostașii roșii, încercuți pe uscat de trupele lui Denikin și atacați pe mare de mercenarii englezi, au rezistat eroic, au spart blocada și i-au zdrobit pe dușmanii revoluției.

„Vizităm Astrahanul într-o zi obișnuită de lucru. Orașul cunoaște o activitate trepidantă pe toate cele 30 de cheiuri, în numeroasele sale combinate de prelucrare a peștelui, pe apă și pe uscat.

În port te întîmpină macarale uriașe și alte mecanisme moderne care descarcă și încarcă, mută tone de mărfuri de pe vasele de mare pe cele fluviale, și invers, vehiculează munți de saci și butoaie. Petrol, pește și sare — iată produsele de bază care trec pe la Astrahan. „Aurul negru“ de la Baku, Krasnovodsk și din peninsula Mahaci-Kala, sarea lacului Bas-kunciak (care dă aproape 30 la sută din întreaga producție a Uniunii Sovietice), peștele congelat din Delta și Caspică, milioane de cutii de conserve pleacă pe calea fără colb a Volgăi.

Centrul Astrahanului se prezintă ca un oraș modern cu clădiri noi, multietajate, cu construcții frumos împodobite. Două monumente arhitectonice de o rară valoare se află aici. Kremlinul Astrahanului, ridicat în 1580, și Soborul Uspensk, în stil naris, datînd din 1700, opera lui Dorofei Miakîșev.

Kremlinul Astrahanului este o miniatură a celui din Moscova. Aceleași creneluri,

din cărămidă roșie, cu turnuri la colțuri și cu unul mare la intrare, aidoma turnului Spasski cu ceasul său legendar. Dincolo de ziduri se văd turlele multicolore, strălucitoare ale bisericilor și hramurilor.

Grădina Bratskaia te întîmpină cu pomii meridionali și arbuști decorativi, cu flori rare și tufișuri tunse în figuri geometrice. Cîtă pricepere din partea botaniștilor și a grădinarilor de aici ca să ocrotească plantele sensibile de gerul stepei, care o face să încremenească și pe mama Volga. Termometrul coboară uneori la 40 de grade sub zero!

Faleza este locul preferat de promenadă. E tare plăcut aici seara, la apusul soarelui, cînd zăpușeala zilei începe să fie risipită de o briză răcoasă. Hai să numărăm podurile. 1... 5... 10... 25. Atîtea se văd de aici. În realitate sint peste 50 — unu de-a dreptul imens, din oțel și beton, pe care trece trenul electric. Cu cîțiva ani în urmă a început reconstrucția raioanelor mărginașe, din sud și din nord, ale Astrahanului. Periferia a fost legată de centru prin magistrale trase, s-ar putea spune, cu rigla. Clădiri noi le străjuiesc. Localuri moderne s-au ridicat pentru institutelor de pedagogie, medicină și piscicultură care funcționează aici. Iar cheiul nou, nr. 17, pentru pasageri, este cel mai elegant de pe toată Volga. Cîteva clipe de desfătare în parcul Lenin, o vizită la muzeul orașului unde ai prilejul să admiri piese vechi de 500 de ani.

Astrahanul, care lasă în urmă o jumătate de mileniu, te salută pretutindeni cu o inepuizabilă tinerețe...

T. Roibu

ȘTIINȚA SOVIETICĂ ȘI OCCIDENTUL

In Occident, recunoașterea avansului pe care știința sovietică îl deține în foarte multe domenii a ajuns să depășească cadrul unei simple constatări, echivalând astăzi cu recunoașterea necesității de a studia marile realizări științifice dobândite de U.R.S.S. mai ales în ultimii ani. Ele atrag tot mai mult atenția specialiștilor din diferite țări capitaliste, ai căror savanți subliniază întâietatea U.R.S.S. într-o serie de ramuri ale științei. Merită de relevat, totodată, numărul mare de articole consacrate științei sovietice, cit și volumul crescând de traduceri din lucrările științifice publicate în U.R.S.S.

O seamă de profesori universitari din S.U.A., spre exemplu, au întreprins traducerea și editarea celor mai noi cercetări sovietice, pentru a le pune la îndemina oamenilor de știință americani. Atenția acestora se îndreaptă mai cu seamă spre lucrări tratând probleme de matematică, chimie, fizică, metalurgie, medicină, ba chiar și de colectivizarea agriculturii, după cum ne confirmă volumul — publicat de Universitatea din Kansas — „Colectivizarea în Rusia. Studiu politic al colhozurilor sovietice”, semnat de Roy D. Laird. Desigur, de o largă răspundere se bucură și lucrările unor savanți sovietici de renume mondial ca N. Semionov, L. Landau, A. Ambarțumian, apărute în mai multe ediții. Și ca o dovadă în plus a aprecierii ce se dă științei sovietice, Academia de Științe din Statele Unite ale Americii a decernat, recent, lui Nikolai Semionov — laureat al Premiului Nobel pentru chimie — diploma de membru de onoare al acestei academii.

Traducerile, însă, oricât ar fi ele de numeroase, nu pot asigura un studiu multilateral, aprofundat. De aceea, pentru a cunoaște nemijlocit lucrările ce-i interesează, pe cercetătorii științifici, în multe universități americane a fost introdus învățământul limbii ruse.

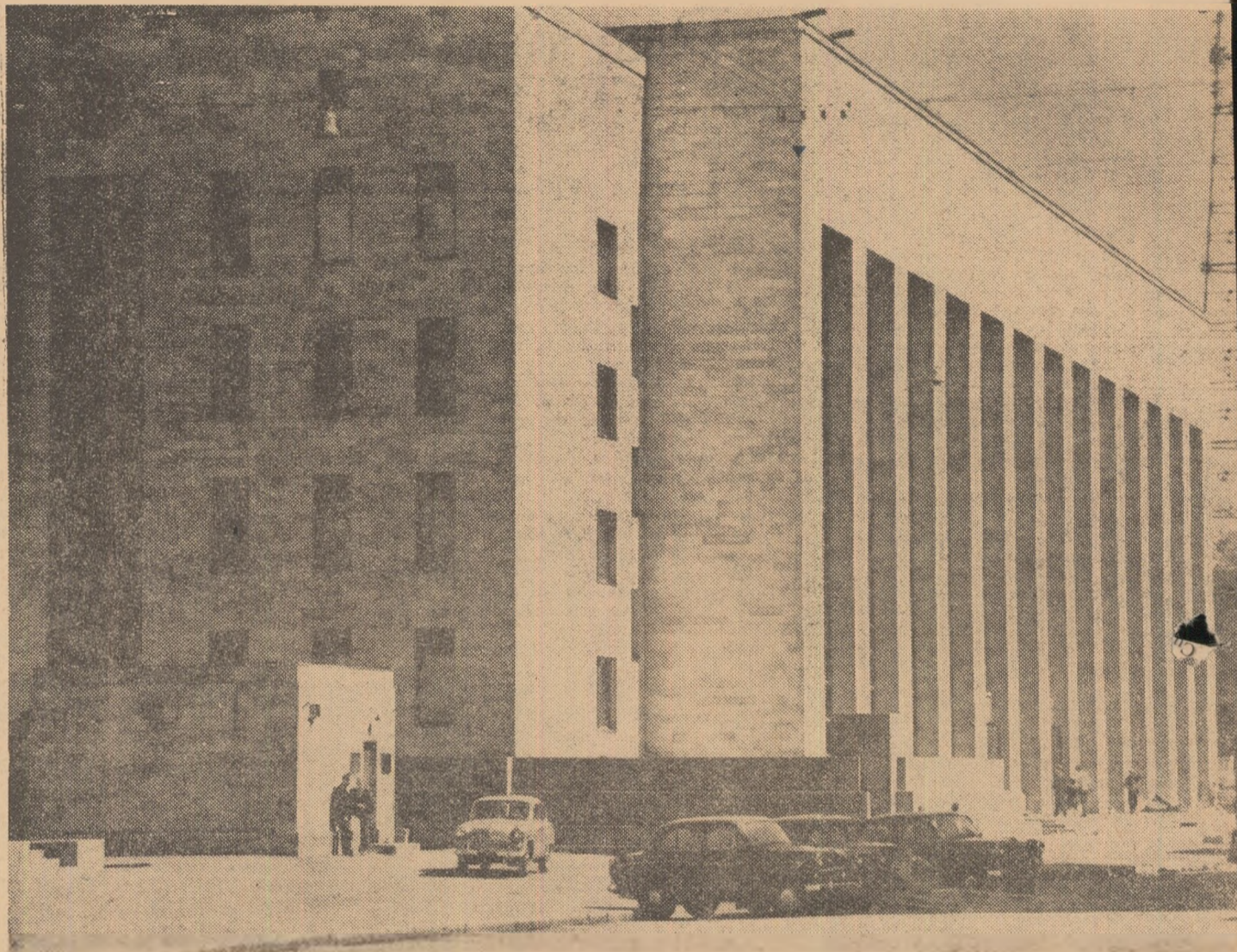
În Anglia, editurile rezervă în planurile lor un spațiu apreciabil lucrărilor semnate de oameni de știință sovietici. Numai una singură din marile edituri londoneze, „Pergamon Progress” a publicat pînă în prezent 18 titluri cuprinzând lucrări de chimie, electronică, matematică și medicină, în volume de 200 pînă la 400 de pagini (volumul „Funcții analitice generale” de I. N. Vekno, de la Institutul matematic „Steklov”, ajungînd chiar la 750 de pagini). Sînt în general cărți care cuprind studii recente în domeniile respective, începînd cu culegeri de articole aparținînd unor cercetători tineri și terminînd cu lucrări ale unor savanți de renume mondială. Studiul de fizică „Teoria clasică a cimpurilor” al lui Lev Landau a cunoscut în Anglia două ediții.

Răspunzînd necesităților, editurile engleze publică, în număr mare, studii sovietice de medicină și matematică. Enumerarea lor ar depăși cu mult spațiul îngăduit de prezentul articol, așa încît ne limităm la o exemplificare sumară: „Probleme de psihiatrie și neurologie” (40 de articole ale Societății neurologilor și psihiatrilor din Leningrad), „Inervația vaselor sanguine” de T. A. Grigorieva (Institutul de medicină din Moscova), „Tabele matematice pentru aproximarea anomaliilor geofizice și reducărilor prin interpolarea polinoamelor” de V. A. Kazinski etc., etc.

E interesant de remarcat că pînă și o țară cu regim fascist cum este Portugalia a fost nevoită să recunoască valoarea operelor științifice sovietice. În colecția „Știință și tehnică”, spre exemplu, a fost publicată traducerea cărții lui B. Levin „Originea Pământului și a planetelor”, în care sînt prezentate cercetările în acest domeniu ale grupului de academicieni sovietici condus de O. Schmidt. Într-o recenzie apărută în nr. 1398 al revistei „Seara Nova”, din Lisabona, R. F. Rogeiro Fernandes scrie: „Într-o expunere clară și bine documentată a stadiului actual al acestei probleme interesante, cartea deschide orizonturi și aduce lumină într-o problemă în legătură cu care abundă explicații fără nici o bază științifică, de factură supranaturală”. Tot în Portugalia, în aceeași colecție „Știință și tehnică” a apărut cartea lui Mesenjev „Lumea izotopilor”.

Cunoscînd îndeaproape succesele științei sovietice, tot mai multe personalități științifice din Occident dezvoltă „secretul” acestor succese. În cartea sa „Știința și societatea”, cunoscutul fizician englez John Bernal scrie: „Înălțarea eficienței uriaș și complex al științei sovietice, așa cum o cunoaștem astăzi, pornind de la baza îngustă pe care o oferea știința din anii Iarismului, a fost posibilă numai prin aplicarea conștientă a teoriei marxiste. În răstimpul unei generații, țara cu o populație analfabetă s-a transformat într-o țară de savanți...”

Maria Căproiu

Clădirea noului studio' de televiziune din Leningrad. În fund, turnul a cărui înălțime — 315 metri — depășește cu 15 metri cea a Eiffel din Paris.

**Nevăzutele căi
ale undelor**

Noutăți în radioteleviziune

Anul 1895... Fizicianul rus Alexandr Stepanovici Popov prezenta, pentru prima oară, în fața Asociației fizico-chimice ruse invenția sa denumită „înregistratorul de furtuni”. Cu acest prilej a avut loc și prima transmisiune fără fir din lume, la o distanță de 250 de metri! Încă din primele zile după Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, Lenin a prevăzut drumul gloriios al radioului, ziarul „fără hirtie” și „care nu cunoaște distanțe” și previziunile lui nu numai că s-au împlinit, dar au și fost considerabil depășite.

27 februarie 1919... Cetățenii statului sovietic auzeau pentru prima oară, prin mijlocirea radioului o voce omenească. Era una din emisiunile experimentale ale laboratorului din Nijni Novgorod, Moscova 1922... În capitala Uniunii Sovietice era instalat un emițător de 12 kW, cel mai puternic din lume la acea dată. Planurile cincinale... În U.R.S.S. ia ființă și se dezvoltă rapid o industrie radiotehnică avansată, o vastă rețea de institute de cercetări științifice, numeroase școli superioare și medii de radiotehnică.

Actualmente, Radiodifuziunea sovietică transmite zilnic pe toate programele emisiuni în peste 60 de limbi ale popoarelor Uniunii Sovietice, însumînd 100 de ore, și emisiuni în peste 40 de limbi străine, însumînd 115 ore.

Astăzi rețeaua sovietică de emițători dubli pe unde ultra-scurte și care se dezvoltă cu o mare rapiditate asigură în 87 de centre ale U.R.S.S. transmiterea unor programe de înaltă calitate tehnică. Pînă în 1965 lungimea liniilor de cabluri interurbane destinate transmișterii programelor de radio va crește de două ori, iar a liniilor de radio releo de 8,4 ori, ceea ce va îngădui ca programele de radio din unele centre culturale mai dezvoltate să poată fi retransmise și de către emițători din alte centre.

Paralel cu radioul s-a dezvoltat impetuoz și televiziunea. Prima emisiune de televiziune, recepționată și vizionată pe un ecran cu diagonala de 23 cm a avut loc la 9 martie 1938, la Moscova. Desigur, pentru acea vreme, era un eveniment deosebit. În cursul aceluiași an, a început să emită cu regularitate și Centrul de televiziune din Leningrad, pentru ca ulterior pe ecranele telespectatorilor sovietici să poată fi recepționate și emisiunile altor posturi de televiziune cum sînt cele din Tbilisi, Erevan, Vilnius și din multe alte centre economice și culturale ale U.R.S.S. Televiziunea sovietică a cunoscut o extraordinară dezvoltare mai ales în anii de după război.

Potrivit planului septenal, pînă în 1965, vor intra în funcțiune pe întreg teritoriul Uniunii Sovietice 100 de centre de televiziune. 70 dintre acestea se află de pe acum în funcțiune, alte 20 începînd să emită programe încă din cursul acestui an. În același timp au început sau

vor începe să lucreze numeroase stații de retranslație, astfel încît pînă la sfîrșitul septemalului în U.R.S.S. vor funcționa 500 de emițătoare și retranslațoare de televiziune! Marele avantaj al acestor stații rezidă în faptul că sînt foarte economice, ele funcționînd automat, cu alte cuvinte recepționînd și retransmișînd programele stațiilor principale, fără să mai necesite personal de exploatare.

Două amănunte de o deosebită semnificație. Televiziunea sovietică acoperă acum un teritoriu cu o populație de peste 100 milioane de locuitori. De asemenea, numărul posturilor de recepție în funcțiune depășește 8 milioane, jumătate dintre ele putînd intercepta programele emise de principalul centru emițător, postul de televiziune din Moscova.

În felul acesta, viața economică, politică și culturală a capitalei sovietice ajunge prin intermediul micului ecran la cunoștința unui impresionant procent al populației sovietice în Urali, în republicile baltice, la Lvov și Kaliningrad, Odesa, Simferopol și Nikolaev, la Volgograd, în Caucaz, în casele pescarilor din Murmansk sau ale minerilor din Norilsk, ale locuitorilor din Kamciatka, Sahalin sau Kazahstan. Și nu e lipsit de interes faptul că, la sfîrșitul acestui an, programele emise de Moscova vor putea fi vizionate și pe litoralul caucazian al Mării Negre, în Gruzia, Azerbaidjan și Armenia. Această, în timp ce telespectatorii moscoviti au posibilitatea să vizioneze, la rîndul lor, programele multor centre din U.R.S.S.

Progresele televiziunii sovietice nu se opresc aici. În capitalele republicilor unionale și autonome urmează a fi introdus un al doilea program de televiziune, precum și transmiterea în două limbi a sunetului însoțitor, așa că fiecare program va putea fi ascultat, după dorință, în limba rusă sau în limba locală a naționalității respective. În același timp, la Moscova, în cartierul Ostankino, se desfășoară construcția unor noi obiective pentru dezvoltarea televiziunii care, împreună cu studiourile existente vor forma ceea ce specialiștii sovietici numesc Marele centru de televiziune al capitalei.

Printre noile obiective în construcție se numără și un turn din beton armat precomprimat destinat susținerii antenelor de emisie ale televiziunii. Înălțimea turnului, unic din punct de vedere al tehnicii construcțiilor, va atinge 520 metri, iar diametrul la bază 65 metri. În el vor fi instalate, între altele, 5 emițătoare de televiziune, dintre care unul pentru televiziunea în culori și 6 emițătoare de radio pe unde ultrascurte modulate în frecvență.

În ce privește raza zonei de recepție a emițătoarelor amplasate, în acest turn ea va fi de 110-120 km, adică de 4-5 ori mai mare ca în prezent, iar telespectatorii situați pe o rază de 15-20 km în jurul turnului vor putea recepționa programele cu antene de cameră sau chiar cu antene încorporate în televizor.

În 1965, Centrul de televiziune din Moscova va dispune de un număr de 16 studii suprafață totală mergînd pînă la 1.000 de pătrați. Zilnic se vor emite 25-31 ore de gram. Însoțit cu aparataj ultramodern înregistrarea și redarea imaginii pe ecran optică și bandă magnetică, noul centru produce anual aproximativ 1.000 de copii pentru televiziune (artistic și documentar) — un tiraj de 100 de copii.

Mari progrese a făcut televiziunea și în ce privește emisiunile pentru spațiul cosmic. Emisiunile de televiziune au trecut granițele țării încă din sărbătorirea sosirii la Moscova a primului cosmonaut Iuri Gagarin a putut fi vizionată de cetățenii sovietici, dar și de telespectatorii din Anglia, Polonia și Cehoslovacia etc.

Un important succes al radiotehnicii sovietice a fost realizat în prilejul zborului de durată efectuat în grup de navele cosmice „Vostok III” și „Vostok IV” de cosmonauții Andrian Nikolaev și Gherman Popovici. Cu același prilej au fost retransmise 15 transmisiuni de televiziune de la navele cosmice, emisiuni care au fost recepționate în U.R.S.S. cit și pe rețelele Euro-Interviziunii. Acesta a fost, de altfel, primul zbor în jurul Pământului realizat de un cosmonaut sovietic.

Realizarea de legături radio-telefonice între „Marte I”, la o distanță de peste 100 de milioane de kilometri, a constituit de asemenea un mare succes în domeniul radiocomunicațiilor. Să se realizeze această uriașă distanță cu distanța de 20.000 de kilometri realizată de A. S. Popov în 1895 este un fapt care înaintea ultimului război mondial și în timpul războiului putea forma o imagine despre drumul pe care îl urma tehnica sovietică.

Și acum, un ultim amănunt. La ora actuală în U.R.S.S. se transmit emisiuni de televiziune în culori atît de către Moscova cît și de cel din Leningrad. Emisiunile de televiziune în culori sînt vizionate fiind deocamdată costul destul de ridicat al receptoarelor — doar în localuri publice, case de odihnă, hoteluri etc. Cercetările în vederea aflării unei soluții optime pentru televiziune în culori atît de accesibilă sînt înaintate, așa că și această cucerire va ajunge la îndemîna maselor. De asemenea se bucură însă videotelefonul, mijlocul de comunicație care vorbește la telefon și vede. Videotelefonul a început să funcționeze între Moscova-Leningrad și Khabarovsk, el va fi folosit și pe linia Sverdlovsk-Harkov-Simferopol și Tașkent-Fergana.

Petru Galbură

Director tehnic la Comitetul de Știință și Televiziune

Ciuma și holera
vor rămâne
doar triste amintiri

Se smulg rădăcinile marilor flagele

Puțini oameni știu azi ce au însemnat ciuma și holera în trecutul lumii, inclusiv al Europei. Acum citeva sute de ani aceste flagele secerau nestingherite milioane și milioane de vieți, golind în câteva săptămâni orașe și secătând popoare. Ce a mai rămas azi în Europa din această glorie de tristă amintire? Numai teama — și acum mereu trează — la auzul cuvintelor blestemate de generații: ciuma și holera! Ciuma a dispărut ceva mai de demult, cazuri de holeră au mai văzut medicii mai bătrâni din țara noastră chiar în timpul războaielor balcanice și al primului război mondial.

Inseamnă oare că ciuma și holera sînt azi doar nume de boli de altă dată, intrate în istorie, sau reprezintă și acum un pericol real?

Din nefericire, cazuri și uneori chiar epidemii de ciumă și holera mai apar și azi în diferite părți de pe glob. În U.R.S.S., ultimul caz de ciumă a fost înregistrat înaintea celui de al doilea război mondial. Pe bună dreptate ne-am putea pune deci întrebarea: cu ce se ocupă totuși numeroasele institute și stații de observare sovietice împotriva ciumei?

Cine vizitează stația de luptă împotriva ciumei din Astrahan întîrzie neapărat citeva clipe și în fața statuii doctorului Ipolit Deminski, mort de ciumă după ce autopsiasc un rozător de stepă, cățelul pămîntului. Moartea lui Deminski a dovedit o dată în plus marelui rol pe care îl joacă rozătoarele ca rezervoar de germeni între două epidemii umane. Stațiile de observare organizate mai tîrziu au început să cerceteze activ și sistematic zonele pustii ale deșerturilor și stepelor, în care aveau loc îmbolnăviri ale rozătoarelor.

Echipa stației este formată dintr-un medic, un parazitolog, un entomolog, precum și preparatori și laboranți. Sectorul de observare se întinde pe o suprafață de 40/60 km. La prima vedere nici un semn de viață, dar ciomologul numără pe hectar pînă la opt sute de vizuini de cățelul pămîntului. Aceasta înseamnă că pe teritoriul supravegheat de stație trăiesc milioane de rozătoare purtătoare a zeci și sute de milioane de purici de șobolan.

În mineala, echipa îmbrăcată în costume speciale pleacă în sectorul dinainte fixat unde capturează rozătoare și colectează purici, notîndu-și cu precizie pe hartă locul capturii. Camionul transportă în mare viteză la stația de observare materialul cules. Într-o singură stație, în cele 6 luni cît se lucrează aici într-un an, sînt cercetate 5000-9000 de rozătoare și pînă la 50.000 de purici și căpușe.

La Institutul din Rostov împotriva ciumei, prof. N. Mironov, doctor în științe biologice și colaboratorii săi își mai aduc aminte de anul 1934 cînd Comitetul Central al P.C.U.S. a hotărît eradicarea ciumei prin distrugerea în masă a rozătoarelor. Planul întocmit de epidemiologi prevedea distrugerea animalelor pe o suprafață de 20.000.000 de hectare. La această acțiune au participat zeci de mii de oameni și un sprijin prețios a dat chiar armata. După război, au fost folosite în această bătălie și avioanele, din care se răspîndeau momeli otrăvite. Astfel suprafața prelucrată a crescut la 60.000.000 de hectare. Această muncă uriașă a făcut ca de cîțiva ani să nu mai fi apărut nici un caz de ciumă la rozătoarele rămase în viață.

Inseamnă oare că pericolul ciumei a dispărut cu desăvîrșire în aceste locuri? Încă nu, dar prof. Mironov este de părere că în următorii doi ani va dispărea. Chezașie sînt noile vaccinuri cu o eficacitate de 10 ani, cele peste 50 de echipe de supraveghere, experiența de zeci de ani a acestor oameni, activitatea Institutului din Rostov pe Don.

Cele pomenite mai sus nu constituie singura preocupare a savanților din Rostov pe Don. Un alt mare flagel preocupă o altă grupă de savanți: holera.

Cuibul holerei este azi bine cunoscut. În Bengal și Pakistanul oriental precum și în delta Gangelui se află principalul focar de holeră din lume. Din timp în timp boala se extinde cu repeziciune de aici în restul lumii, prinde în valul ei milioane de oameni și ucide în medie o treime din bolnavi. Numai în anul trecut s-au înregistrat numeroase îmbolnăviri în India și Pakistan, ca și în Birmania, Filipine, în insulele indoneziene Saravak și Siangan, în Taiwan și Japonia.

Germenul care provoacă holera a fost descoperit încă acum 80 de ani de către Robert Koch, care l-a denumit vibriion holeric. Mai apoi a fost creat și vaccinul capabil să lupte cu acest flagel. Grație lui epidemiile erau stăvilite acum într-un termen mai mult sau mai puțin scurt, după promptitudinea cu care se stabilea diagnosticul primelor cazuri de holeră și se luau măsurile antiepidemice. Totuși numărul de jertfe rămînea important. Descoperirea de către Gamaleia, Twort, d'Hérelle, Bordet, Ciucă a fenomenului de liză, de distrugere a bacteriilor de către virusurile denumite tocmai de aceea bacteriofagi, a făcut să se nască noi speranțe. Invitat în Gruzia sovietică în 1931, d'Hérelle participă activ la organizarea centrului de bacteriofagi din Tbilisi, unde devine profesor de oanoare. În același timp, în India se construiesc două centre de preparare a fagilor

antiholerici, care reușesc atunci să reducă mortalitatea în holeră pînă la zece la sută.

Curînd după moartea lui d'Hérelle, bacteriofagul devine din ce în ce mai puțin eficient, nu mai atacă vibriionul holeric, nu-l mai distruge, mortalitatea crește din nou. De aceea fagul rămîne mai ales un model experimental, util în primul rînd cercetătorilor care lucrează în laborator. Totuși, fagul nu și-a spus încă ultimul cuvînt.

În vreme ce unii cercetători scriau articole despre imposibilitatea în principiu de a obține fagi cu mare eficiență, la Institutul din Rostov pe Don prof. Nikonov și colaboratorii săi R. Saianov și C. Biciul au reluat problema de la capăt.

Primul aspect căruia i s-a acordat o atenție deosebită a fost cel al patogenezii bolii, adică felul cum se naște ea în organismul omului infectat cu vibriion holerici. Pînă atunci, teoria unanim acceptată era aceea a lui R. Koch: germenii pătrund o dată cu apa și alimentele în intestinul subțire, aici găsesc condiții prielnice pentru o înmulțire rapidă și abundentă, organismul suferă tot mai mult din cauza produselor de metabolism ale germenilor vii și a dezintegrării germenilor morți. Decesul omului survine la 8-12 ore de la primele semne de boală, sau după ce numărul vibriionilor din intestin scade și bolnavul începe să-și revină, moartea survine brusc și „fără motiv“. Această moarte neașteptată în plină dispariție a vibriionilor din intestin continuă să rămînă fără explicație.

O altă problemă care l-a preocupat pe prof. Nikonov erau raporturile dintre fagi, celula bacteriană și mediul inconjurător. După cum se știe nu există o identitate morfologică perfectă între diferiții vibriion holerici. Nu există, de asemenea, o identitate funcțională, fiecare fag acționează în deosebi asupra vibriionului „său“.

Prof. Nikonov a fost atras mai ales de aspectele intime ale procesului de formare a fagilor. Se știe că după ce a pătruns în celula bacteriană gazdă, fagul începe să se multiplice folosind ca materie primă o serie de constituenți celulari, și nu numai pe aceștia, căci o parte din substanțe sînt aduse din afara celei gazdă; deci mediul exterior celulei bacteriene constituie și, poate, influențează și el procesul de formare a fagilor.

Pînă atunci fusese unanim acceptată ideea că o dată pătrunși în organism, vibriionii holerici se înmulțesc în intestinul subțire. Nikonov și colaboratorii săi au descoperit însă că germenul poate pătrunde ușor și în vezicula biliară și canalele ei, unde se formează al doilea focar de infecție în organism. Adăpostii aici, vibriionii holerici intoxica întreg organismul și omul moare chiar dacă au dispărut vibriionii din intestinul subțire. Singurul mijloc de a ataca germenii și în focarul biliar ar fi bacteriofagul, care pătrunde și el acolo unde pătrunde și germenul. Dar cultivat zeci de ani în condiții de laborator pe germeni de colecție și nu pe germeni virulenți, el își pierde puterea de distrugere a vibriionilor holerici care provoacă îmbolnăvirile.

Prof. Nikonov a folosit, în scopul „reeducării“ fagilor, tehnica de izolare pe viu a unui fragment de intestin subțire, legînd

la cobai cele două capete ale fragmentului și avînd grijă să păstreze vasele de sînge care trebuie să-l hrănească. Se obține astfel un „tub“ în care vibriionii holerici se dezvoltă vertiginos. Bacteriofagii antrenați în prealabil prin cultivare pe bilă, de pildă și introduși mai apoi în acest „tub“ plin cu vibriionii holerici, își recapătă proprietățile de a distruge nu numai vibriionii din colecțiile microbiene păstrate în laboratoare, ci și pe cei cultivați în intestinul subțire al unui cobai. În felul acesta au fost antrenați fagi pentru toate tulpinile de vibriionii aflate în colecție și cu ei s-a preparat un amestec de fagi, capabil să acționeze asupra unui număr uriaș de vibriionii.

Toate acestea însemnau desigur un important pas înainte spre obținerea unui bacteriofag eficient. Dar proba hotărîtoare trebuia să fie un eventual experiment epidemiologic și clinic. În U.R.S.S. ultimul caz de holeră fusese în 1926. Prilejul nu a întîrziat însă să apară în zonele calde și anume în Pakistanul oriental.

Încercările făcute în 1958 de către Postuhov, Nikonov și colaboratorii lor, împreună cu medicii pakistanezi la Dacca, au arătat că din 22 bolnavi de holeră cu forme grave, cărora li se administrase fag, numai doi au decedat, și aceștia din cauză că fuseseră aduși foarte tîrziu la spital. În același timp, s-a administrat fag la 30.000 de oameni din focarele de holeră: nici unul din ei n-a prezentat apoi semne de îmbolnăvire.

În 1960 izbucnește în Afganistan, venind din Pakistan, un puternic val epidemic cu o mortalitate de 50 la sută la bolnavii internați în spital și tratați simptomatic și cu antibiotice, inclusiv cu oxitetraciclină, un antibiotic foarte puternic. Cînd boala ajunge și în capitala țării, Kabul, medicii sovietici în frunte cu Z. A. Plankina, epidemiolog șef și prof. Nikonov, sînt solicitați de autoritățile afgane să ia măsurile pe care le

vor crede necesare pentru stăvilirea epidemiei. Problema era cu alit mai gravă, cu cit amenința să fie închisă granița afgano-sovietică peste care trece cea mai mare parte a exportului afgan, de vitală importanță pentru viața economică a acestei țări.

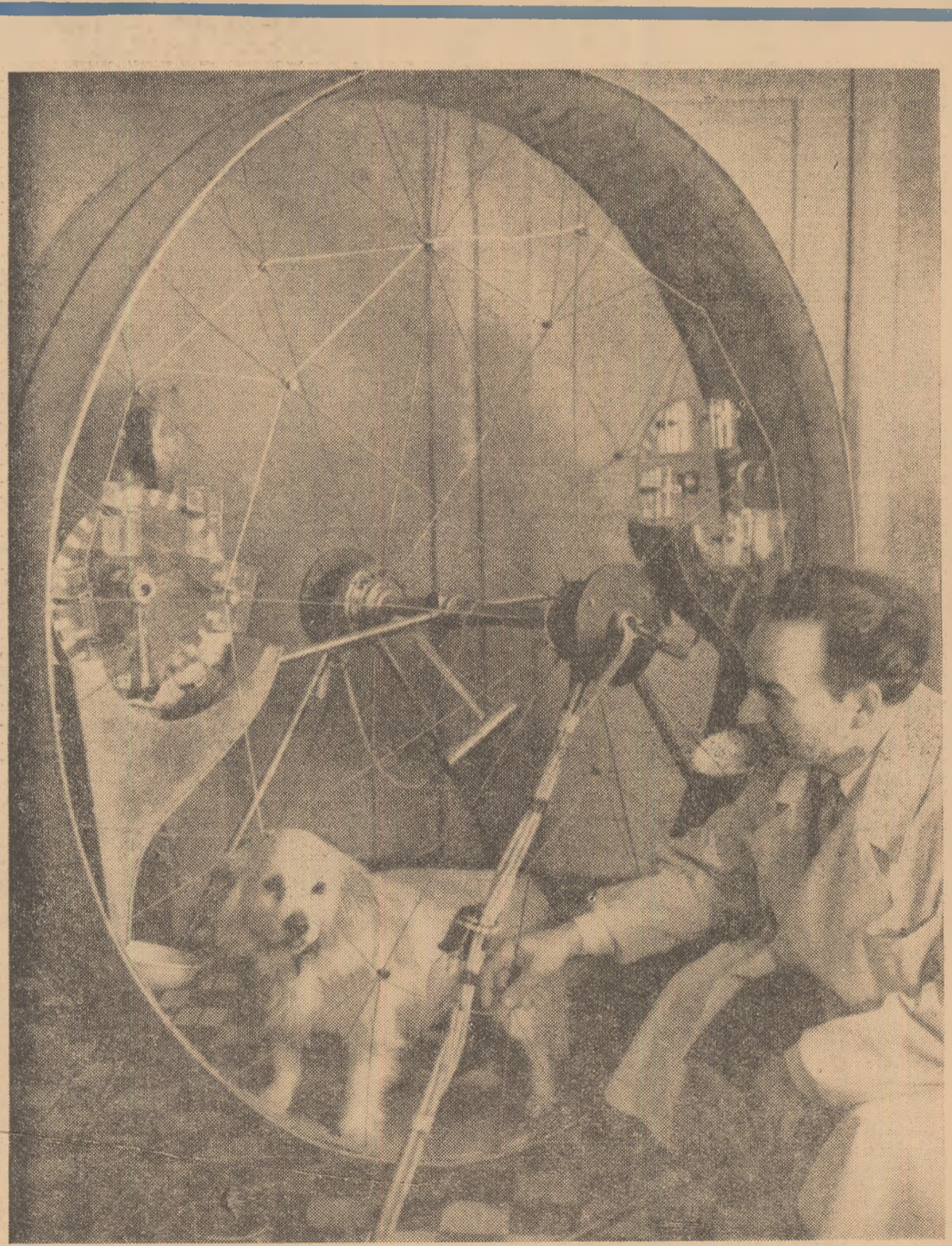
Într-un termen scurt echipa de bacteriologi sovietici, ajutată de medicii afgani, a administrat fagul curativ la 119 bolnavi de holeră în formă gravă. Mortalitatea a scăzut la numai 3,5 la sută față de 50 la sută cît se ridicase în perioada anterioară acestor intervenții, iar bolnavii s-au restabilit în numai 3-4 zile. De asemenea, fagul a fost administrat profilactic la peste 270.000 de persoane în provincia Kataghan, din nordul Afganistanului. În satele în care întreaga populație a primit doza profilactică de fag nu a mai survenit nici un caz de îmbolnăvire.

Eficacitatea fagului a fost repede cunoscută în rîndurile populației afgane. Oamenii veneau cu încredere să ceară „apă sfințită“. Autoritățile afgane și-au exprimat, pe bună dreptate, recunoștința pentru sprijinul acordat.

Prof. Nikonov a decedat în septembrie 1961. Recunoscînd valoarea deosebită a lucrărilor sale și perspectivele pe care le deschid ele în lupta împotriva holerei, pe plan mondial, Organizația Mondială a Sănătății publică într-un număr special al buletinului său pe 1963, o relatare amănunțită a experienței sovietice, precum și confirmarea ei de către savanții indieni N. K. Dutta și M. V. Panse, care au obținut și ei aceleași rezultate cu fagul prof. Nikonov și cu unii fagi locali. Aceasta este încununarea unor eforturi de aproape două decenii de muncă și luptă spre binele întregii omeniri.

Dr. R. Arion

Director adjunct științific al Institutului „Dr. I. Cantacuzino“

Profesorul E. Grușevski de la Institutul de medicină din Daghestan a construit un aparat pentru formarea și măsurarea relexelor condiționate și necondiționate la animale. În fotografia noastră: prof. E. F. Grușevski studiază cu ajutorul aparatului său influența pe care diferitele medicamente o exercită asupra activității neuroase a animalelor

Numele scriitorului Iuri Oleșa (1899—1960) este mai puțin cunoscut în țara noastră. Fragmentele pe care le publicăm mai jos, extrase dintr-un eseu autobiografic, ne îngăduie să luăm contact concomitent cu arta scriitorului și cu câteva detalii semnificative din viața lui. Primul său roman, „Invidie”, a apărut în 1927.

IURI OLEȘA

Nulla dies sine linea*)

Zvonurile îmi atribuie un roman autobiografic

Zvonurile anunțau anul trecut că am scris romanul. M-am despărțit de interlocutoarea mea, emoționat și recunoscător. E numai un fapt, dar au fost și altele asemănătoare. Dacă oamenii cred într-un zvon pe care chiar ei îl lansează, înseamnă că vor ca romanul să fie scris. Trebuia, însă, să scriu romanul după ce călătoream în țările străine? Ei îmi șopteau pînă și forma — un roman autobiografic — ceea ce, în trecut fie zis, dovedea că înțeleg caracterul creației mele...

— E adevărat că ai scris un roman autobiografic?
— I-am răspuns că nu și dezolarea i se citea pe față.
— Mi s-a spus totuși că e un roman remarcabil.

Atunci am regretat și eu că n-am scris romanul. M-am despărțit de interlocutoarea mea, emoționat și recunoscător. E numai un fapt, dar au fost și altele asemănătoare. Dacă oamenii cred într-un zvon pe care chiar ei îl lansează, înseamnă că vor ca romanul să fie scris. Trebuia, însă, să scriu romanul după ce călătoream în țările străine? Ei îmi șopteau pînă și forma — un roman autobiografic — ceea ce, în trecut fie zis, dovedea că înțeleg caracterul creației mele...

— Încearcă-vot oare?
— Cearsornicaria Iosif Barjanski.
— Orologiul care atîrnă deasupra străzii.
— Acele lui mi se par mari ca niște visle...

Misterele cărții

Tata, care era bibliotecar, îmi dădea voie să mă urc în fotoliul lui, un excepțional fotoliu de piele de culoare ocru, despre care vorbea toată lumea și acolo, așezat turcesc, să citesc tot ce creau și chiar mai mult decît aș fi vrut.

Se întimpla de asemenea să mă trage de mîna și să mă înghețată.

Așa încît, instalat în fotoliu, și mîncînd înghețată, citeam din Kuprin: „Răul de mare”. Nu înțelegeam misterul cărții, căci eram neștiutor, dar încercam cu extremă plenitudine sentimentul de măreție a vieții, pentru că nutream convingerea intimă că voi sfîrși inevitabil prin a înțelege un alt mister, despre care vorbeau alte cărți. Înghețata, fotoliul, propriile mele picături și înălțimile aurite ale amurgului dincolo de fereastră. Adevărați munți ce apar la apusul soarelui.

Visurile

Învățam bine și, după cite spuneau cei mari, eram un băiat deștept. Dar în copilărie și mai ales în adolescență nimic nu mă făcea să presimt că voi deveni scriitor. Aș fi vrut să devin dansator pe simă. Saltul mortal era culmea visurilor mele. Voiam să-l deprind în sala de gimnastică a liceului. Dar n-am izbutit, pentru că lipseau aparatele necesare; de altfel, programul lecțiilor de gimnastică nu prevedea numere acrobatiche și salturi mortale. Și apoi nu știam că pentru aceste salturi sînt necesare aparate speciale și îmi inchipuiam că ele sînt apanajul calităților misterioase de care dispun vedeamii oameni. Îi invidiam când îi vedeam la circ. O multime de copii, băieți și fete în pantofi de bal, care ieșeau surzătorii din culise pe arenă, printr-un arc de culoare vișinie, înfăptuiau în fața ochilor mei ceea ce eu nu puteam realiza nici în cele mai fantastice vise.

Cu toate astea pînă în ziua de azi mă

mai laud în fața prietenilor că știu să execut un salt mortal. Ei mă cred, iar eu, deși indeobște nu mint, adaug la povestirea mea și detaliile necesare.

Visul acesta de a învăța cum se execută un salt mortal a fost poate prima dovadă a posibilităților mele creatoare, prima manifestare a orientării mele spre invențiune, spre crearea îneditului, a înșolitului, în sensul strălucirii și frumuseții.

Adolescență

— Imi amintesc că eram în stare să trag fără linie o dreaptă verticală sau orizontală, cu creionul sau cu condeiul. Întotdeauna linia era absolut dreaptă.

— Într-o zi, înmîinindu-mi un registru pentru a-l lina, tata mi-a spus:

— Ia rigla asta.
— Imi aduc aminte că i-am răspuns:
— N-am nevoie de riglă.

Tata s-a supărat. Am subliniat atunci, dintr-o singură trăsătură, o coloană de cifre și tatăl meu, cu ochii măriți, a rămas mut de mirare.

Era tinerețea, forța și viitorul. Astăzi, după cum o atestă acest fragment, sînt incapabil să desenez un gînd limpede...

Beethoven

Nu mă pot împiedica să ascult mereu și mereu Simfonia IX-a de Beethoven. Cum a putut Lev Tolstoi, cu pasiunea lui pentru eroic, să conteste această operă, el care a descris cerul ce atîrnă deasupra lui Andrei, aflat pe patul de moarte? Din incizie probabil, sau poate că nu din incizie, ci pentru că el ar fi dorit să nu existe decît o singură viziune asupra lumii, cea care-i aparținea lui.

Crearea lui Beethoven este simfonia istoriei universale într-o etapă anumită. Ea include tirul chimicelor și al tobei mari, ca un tun al epocii. E o scurtă lovitură de tun, cu un sunet dublu, sunetul acela care l-a fermecat pe Bonaparte. Este masacrul regalităților în piața din fața bisericii Saint-Roch. E probabil ca toate acestea să existe într-adevăr în Simfonia IX-a. În orice caz ea e istoric.

Maiakovski

Eram îndrăgostit de Maiakovski. Când apărea el eram emoționat și dacă, din întîmplare, își arunca ochii asupra mea, începeam să tremur. Cît despre privirea mea, ea era fixată tot timpul asupra lui și nu lăsam să-mi scape nici un gest, și bineînțeles nici o vorbă de-a lui. Am mai spus cîndva că, cu toate că eram tînăr în epoca în care îl ascultam pe Maiakovski, îl preferam întotdeauna unei întîlniri cu o fată. Nu, îmi spuneam eu, mai bine îl văd pe Maiakovski...

El îi trata cu multă atenție și cu multă prietenie pe cei care îi împărțeau gusturile și opiniile literare. El, care ataca cu sălbăcie pe adversari, era tandru cu tovarășii lui de idei, plin de înțelegere și de solicitudine, ca un medic. O trăsătură neașteptată din cauza acestei transformări: gladiatorul furios de la tribună devenea un prieten gingaș pentru cei apropiați lui. Și eu îi împărțeam gusturile și vederile...

Maiakovski era înalt sau mai precis era solid; nu era de loc subțirel, ca majoritatea celor înalți, ci dimpotrivă bine clădit. Avea un cap mare, care se potrivea de minune cu statura lui, un nas tăiat în linii drepte, adesea gutunărit (zicea că fiind meridional îi era întotdeauna frig la Moscova), bărbu prominentă.

Ochii lui erau excepționali: mari, negri, cu o privire pe care atunci cînd o

întilneai părea să fie singurul lucru existent pe lume. Aveai impresia că nimic nu mai este în jurul tău, în afară de ea. Cînd mă gîndesc la Maiakovski îi revăd privirea. Mă fixează și mi se pare că asupra lumii s-a așternut o tăcere plină de mistere. Ce fel de privire este aceasta? Este privirea geniului... Maiakovski era regele metaforei...

Printre miile de imagini pe care le-a creat, una m-a zguduit profund. El a spus că forța Cuvîntului „pe care o aplaudă lojile”, el o preferă pe aceea care „pune în mișcare siciele pe cele patru labe de stejar ale lor”. Doar Dante mai putea vorbi așa.

Debuturile

Aceasta se petrecea în epoca în care patria mea sovietică era tînără, ziaristica noastră așezărea — în epoca proprie mele tinereți.

Cînd mă întreb astăzi cum se face că un băietandru neștiut de nimeni, venînd într-o zi la redacția ziarului „Gudok” a ajuns repede cunoscut sub pseudonimul „Zubilo” de către toți feroviarilor, nu găsesc decît un singur răspuns: Într-adevăr, el știa să compună un foileton în versuri cu rime amuzante, cu refrenuri și poante reușite. Dar era vorba de mai mult decît atât și nu numai de succesul lui Zubilo. Pentru că numele lui Zubilo era Iuri Oleșa. Important era faptul că foiletoanele reflectau viața și munca feroviarilor. În această împrejurare, corespondenții-muncitori jucau un rol imens. Ei demascau pe birocrati, pe hoți, pe cei care dezorganizau munca, care împiedicau buna funcționare a transporturilor, consolidarea și dezvoltarea lor. Aceste foiletoane erau compuse în strînsă colaborare cu corespondenții-muncitori. Semnalarea unui corespondent, o idee justă, o observație, un deziderat — toate acestea erau verificate și ziarul publica reacția de actualitate, la care cititorul reacționa cu vioacitate.

Imi place și astăzi să adresez un cuvînt cald corespondenților-muncitori din anii aceia, adesea anonimi, dar întotdeauna plini de pasiune și de curaj, care au contribuit la organizarea transporturilor.

În esență, Zubilo era un fenomen colectiv. Opera feroviarilor înșiși. Zubilo nu comunica cu cititorii și colaboratorii lui numai prin scris; el putea fi văzut adesea pe linie, printre cei care lucrau la întreprinderi, era legătura cu viața, ațit de necesară și atit de prețioasă fiecărui gazetar, fiecărui scriitor.

Sesiune „Pușkin”

În cadrul sesiunilor științifice anuale „Pușkin” organizate de Muzeul din Odessa se poartă numele marelui scriitor, a devenit o tradiție abordarea unor probleme privind relațiile dintre creația poetului rus și alte literaturi, deci și cea românească.

Culegerile de comunicări „Pușkin în sud”, devenite și ele tradiționale, ne îngăduie să facem cunoștință cu cercetările întreprinse de istoricii literari sovietici în ce privește creația poetului și totodată să lamuresc unele aspecte ale relațiilor literare ruso-romine. Ultima din aceste culegeri, cuprinzînd un vast și interesant material, totodată foarte variat, ne oferă și cunoaștem, în afara unor cercetări speciale asupra creației pușkiniene, și probleme privind locul lui Pușkin în cultura popoarelor Uniunii Sovietice, precum și locul lui în cultura țărilor de democrație populară.

În domeniul relațiilor literare ruso-romine avem de semnalat comunicarea lui L. N. Ohanian privind relațiile dintre Pușkin și scriitorul Veltman, pe care l-a cunoscut în timpul exilului în sud și a cărui operă, renumită în anii de la începutul secolului al XIX-lea, „Pelerinul”, cuprindea și motive rominești. G. F. Bogaci, un cercetător asiduu al operei lui Pușkin în lumina tocmai a relațiilor ei cu scriitorii romini și cu literatura noastră, discută în articolul său: *Despre încă o însușare a lui Lîprendi* o problemă destul de controversată privind atitudinea poetului rus față de C. Stamatî. E vorba în speță de aprecierea acordată de Pușkin unei traduceri făcută de C. Stamatî.

Ne atrage de asemeni atenția o nouă intervenție în problema lui Rigdjalî, a cărei cercetare M. Ianover o întreprinde pe un fond comparativ larg (literatură ucraineană, poloneză și rominească), de natură a favoriza concluzii judicioase și prezentînd pentru noi un interes particular prin anumite referiri la mișcarea eteriștilor și la răscoala lui Tudor Vladimirescu pe care le conține.

Tatiana Hotarecu

„Cele două Franțe” în limba rusă

Volumul de eseuri „Cele două Franțe” de acad. Mihail Ralea se bucură de un bine meritat succes nu numai în țara noastră, ci și peste hotare. În 1959 cartea a fost tradusă în limba franceză cu o prefață de Roger Garaudy și a apărut sub titlul „Visages de la France”. Ulterior cartea a fost tradusă în limba rusă și a apărut în Uniunea Sovietică sub titlul „Dva oblika Franșii”. Traducerea a fost făcută după ediția în limba franceză de G. N. Bogdanova, I. A. Egorov și I. A. Saș și cuprinde, în afară de prefața lui R. Garaudy, un cuvînt introductiv semnat de Z. V. Smirnova, candidat în științele filozofice.

În cuvîntul introductiv, Z. V. Smirnova analizează pe larg meritele volumului și subliniază contribuția pe care Mihail Ralea o aduce la cunoașterea în primul rînd a curentelor de gîndire politice, precum și a unor momente din literatura franceză progresistă și a tradițiilor materialiste din școala franceză de psihologie.

Filozoful sovietic apreciază lucrarea mai ales sub aspectul ei polemic multilateral. Ea notează, pe bună dreptate, că eseurile lui M. Ralea sînt „...îndreptate împotriva imaginii despre o Franță ajunsă în „amurgul” existenței sale, sortită picirii, imagine larg răspîdită pe timpul hitlerismului în Europa apuseană și în S.U.A. M. Ralea opune acestei reprezentări despre Franța credința profundă în forța poporului francez, în capacitatea acestuia de a împinge țara pe drumul progresului. Această credință apare pe terenul solid care este istoria poporului francez. Autorul înfățișează tradițiile înaintate ale culturii franceze, mărturie a forțelor spirituale și posibilităților poporului francez, care își păstrează o însemnată vîie și în zilele noastre și pot contribui la lupta poporului francez pentru viitorul lui”.

Z. V. Smirnova socotește că eseurile volumului înfățișează imaginea celor două Franțe într-un „dialog-duel” între ideile înaintate, progresiste, dominante în cultura acestei țări și tendințele retrograde, propulsate de clasele exploatare. Contradicțiile dintre forțele înaintate și cele reacționare din Franța, reliefează vitalitatea celor dintîi, capacitatea lor de a asigura o reinnoire autentică în toate domeniile de activitate.

Ștefan Godorogea

Desen de Vladimir Bogatkin

* „Nulla dies sine linea” (lat.) = nici o zi fără a scrie un rând (N.T.).

Cehov al nostru

E un fapt semnificativ: pe câteva scene românești, în această stagiune, se reprezintă Cehov. În iarnă am văzut Unchiul Vania la Cluj, în regia regretatului Radu Stanca, nu de mult, aceeași piesă la studioul Institutului de teatru, iar acum pe scena Teatrului „C. Nottara”. Din păcate n-am apucat încă să-l văd, dar se spun multe lucruri bune despre spectacolul pus în scenă la Tg. Mureș de Nicolae Tompa, cu artistul popularului Kovacs György în rolul lui Astrov. Iată deci numai în câteva luni patru Unchi Vania.

Pare ciudat! De câte ori n-am auzit afirmându-se: „Cehov e frumos, fără discuție. Dar e cam depășit. Ce mai pot spune piesele sale publicului de azi, tineretului, mai cu seamă?” Și iată că viața dezmente aceste afirmații. Avea dreptate Tovstonogov când spunea cu prilejul centenarului marelui scriitor: „Noile idei și noua formă (a spectacolului cehovian n.n.) se află în inși piesele lui Cehov. Trebuie timp ca să fie descoperite. Acest timp va sosi. Și atunci Cehov va veni iarăși la noi, — visător, tinăr, inspirat, prieten înțelept, judecător sever și dascăl, pentru a ajuta pe strănepoții lui Astrov și Verșinin, ai unchiului Vania și ai celor trei surori să iubească și mai mult viața, să o înfrumusețeze și mai mult, să viseze cu și mai multă îndrăzneală la „cerul plin de diamante”. Și regișorul leningrădean adăuga: „Il voi pune în scenă pe Cehov... și acesta va constitui probabil cel mai plin de răspundere examen pentru dreptul de a fi considerat un regizor contemporan”.

Desigur nici unul din spectacolele văzute nu și-a pus sarcinile lui Tovstonogov. Dar chiar în montarea pe care ne-au oferit-o (mă refer în special la cea a Teatrului „C. Nottara”) și în distribuția nu în întregime adecvată rolurilor, textul cehovian a sunat proaspăt, plin de sensuri actuale, prilejuindu-ne ca întotdeauna când ne întâlnim cu acest pătimăș îndrăgostit de oameni, de viață, de frumusețe, o mare bucurie.

Marii clasici au slăvit frumusețea, libertatea de spirit, noblețea sufletului omenesc, forța sa creatoare. Și la Cehov, frumusețea e o idee de bază a operei sale. Lui îi aparțin celebrele cuvinte rostite de Astrov: „La om totul trebuie să fie frumos. Și fața, și îmbrăcămintea, și sufletul, și gândurile”. E un adevărat cod etic, formularea de un extrem laconism a unui

înalt principiu de viață. La el însă, în mod cu totul special și caracteristic, legătura între frumusețe și munca creatoare e indisolubilă. Cehov condiționează frumusețea de muncă, deosebind frumusețea parazită (care încetează de a mai fi fru-

musețe) de frumusețea creatoare. Astrov continuă replica citată mai sus vorbind despre una din eroinele piesei: „E frumoasă, fără îndoială, dar... te uiți la ea: mănâncă, doarme, se plimbă, ne vrăjește pe toți cu frumusețea ei... Și asta-i tot. Nu cunoaște nici un fel de îndatorire. Alții trebuie să lucreze pentru ea... E sau nu așa? Dar viața în trîndăvie nu poate să rămână curată”.

Viața în trîndăvie nu poate să rămână curată! Pe cât de profundă este aspirația lui Cehov către frumusețe, către viața creatoare, pe atât de violentă este răfuiala sa cu non-valorile care o împiedică, cu falșii idoli care iau locul unor oameni capabili și talentați. În aceasta constă și drama unchiului Vania. O viață de om a murcit pentru un asemenea impostor, pentru ca tîrziu să-și dea seama că s-a irosit zadarnic.

În paginile Unchiului Vania, ca de altfel în întreaga operă a lui Cehov, e închisă marea polemică a scriitorului cu o orînduire care sugruma talentul și umileta pe om. Dar visul său, visul lui Astrov, al lui Verșinin sau al celor trei surori într-o lume în care oamenii vor ști pentru ce trăiesc, devine realitate în țările socialiste. Construirea frumuseții pe pămînt prin muncă creatoare este un principiu de bază al comunismului. Oamenii pe care Cehov îi intuia că „vor trăi peste o sută, două sute de ani... și care vor izbucni poate să găsească mijlocul de a fi fericiți” sînt spectatori de azi. Împlinirea visului stă în puterea lor. Iată de ce textul lui Cehov le apare adresat direct, îi inspiră, le dă avînt în luptă.

Da, Tovstonogov are dreptate. E timpul când Cehov vine iarăși la noi, visător, tinăr și inspirat, prieten înțelept, judecător sever și dascăl pentru a ne ajuta să iubim și mai mult viața, să o înfrumusețăm și mai mult, să visăm cu și mai multă îndrăzneală la „cerul plin de diamante”. În ce măsură noile spectacole Cehov reușesc să fie la înălțimea operei, aceasta e o problemă care se cere dezbătută pe larg în presa de specialitate. Rîndurile de față n-au vrut decît să-l întîmpine și să-l îmbrățișeze din nou pe Anton Pavlovici al nostru.

Actrița Eugenia Bădulescu (Elena Andreevna) în spectacolul Teatrului „C. Nottara” cu „Unchiul Vania”.

Traian Șelmaru

LA 75 DE ANI

VEȘNICA TINERETE A LUI IURI ȘAPORIN

Fiecare iubitor al muzicii poate găsi în opera variată a lui Iuri Șaporin lucrarea ce-i este mai apropiată: simfonia-cantată „Cîmpia de la Kulikovo”, romanța „Răscoală” de o puritate clasică, (de o armonie atât de apropiată atmosferei versurilor lui Pușkin) sau opera grandioasă „Decembrie”, ori poate ciclul de romanțe compuse pe versurile lui Fiodor Tiutcev și Alexandr Blok.

Iuri Șaporin are șaptezeci și cinci de ani. Nu s-ar putea spune, văzîndu-i silueta înaltă, zveltă și bine proporționată, ascultîndu-i glasul tinăr și însuflețit. Artist al poporului al U.R.S.S., profesor la Conservatorul din Moscova, unul dintre secretarii Uniunii compozitorilor din U.R.S.S., Șaporin continuă să compună, să predea, să-și îndeplinească cu aceeași neobosită energie numeroasele-i îndatoriri obștești.

Iată-ne în cabinetul său de lucru. Pe pereți, fotografiile cu dedicații ale unor muzicieni și actori, în față, pianul încărcat cu caiete de note.

— Ca să spun drept, — mărturisește compozitorul, povara anilor nu mă apasă de fel. Nu mă simt de loc bătrîn. Destinul a vrut să mă consacru muzicii destul de tîrziu. Am absolvit conservatorul cînd trecusem de treizeci de ani. Toată viața am studiat mult, am muncit mult: am dat lecții, am dirijat o orchestră a marinarilor, am fost șeful serviciului muzical al teatrelor dramatice din Petrozavodsk și Leningrad. Printre prietenii mei se află mulți artiști, poeți, oameni de litere, actori. Am crezut într-o vreme că mi-am irosit în zadar cei mai frumoși ani ai tinereții, dar acum nu mai sînt de această părere. Diversitatea impresiilor, a experienței trăite atunci, a fost utilă mai tîrziu muncii mele de compozitor. Am început să compun cînd eram foarte mic. Părinții mei iubeau muzica. Tatăl meu, pictor, cînta cu talent cîntece populare acompaniîndu-se la gitară. Mama, o pianistă excelentă, urmăse conservatorul cu Rahmaninov și Scriabin. Cei de acasă n-au acordat niciodată vreo atenție capacităților mele muzicale. Poate tocmai de aceea repet insistent că copiii trebuie să învețe muzica de la vîrsta cea mai fragedă. Asigurînd predarea cunoștințelor muzicale la copiii de vîrstă preșcolară nu riscăm să-i pierdem pe viitorii Rahmaninov, Prokofiev, Șostakovici.

N-aș fi devenit compozitor dacă nu l-aș fi întîlnit pe Alexandr Glazunov, profesor distins, om cordial și generos. Cînd am vrut să intru la Conservatorul din Petersburg, a executat el însuși lucrările prezentate de mine și le-a aprobat. Posedam însă prea puține cunoștințe teoretice ca să pot fi admis. Studiile universitare m-au absorbit apoi într-atît, încît eram pe punctul de a abandona definitiv muzica. După trei ani, Glazunov, care ascultase întîmplător una din romanțele mele, mi-a transmis că trebuie să intru neapărat la Conservator. Bursa particulară pe care am obținut-o datorită intervenției sale, mi-a permis să mă ocup exclusiv de studii, absolvîndu-mă de grijile materiale.

Sînt de asemenea foarte îndatorat

poetului Alexandr Blok. Eram îndrăgostit de versurile sale, dar pentru a le putea transpune în muzică trebuia să devin un muzician cu o înaltă calificare. Doream foarte mult să compun o cantată, inspirîndu-mă din ciclul său de poeme „Cîmpia de la Kulikovo”. L-am căutat într-o zi și i-am spus că pentru întregirea cantatei ar mai fi nevoie de două poezii, arătîndu-i cum vedeam schema lor metrică. Blok n-a întîrziat să-mi satisfacă cererea. El a scris aceste versuri anume pentru mine, un compozitor începător pe care încă nu-l cunoștea nimeni. În general, opera lui Blok a jucat un rol hotărîtor în cariera mea. Romanțele „Tinerete îndepărtată” (amintiri despre prima iubire) sînt inspirate de versurile sale. Cantata „Cîmpia de la Kulikovo”, are ca text versurile lui Blok care slăvesc victoria oastei rusești asupra tătarilor în luptele din 1380. Terminată în 1939, în perioada cînd fascismul cîștiga teren în Europa, cantata căpăta importanță implicății actuale. Ea glorifică lupta pentru libertate și independență a patriei, oferînd o largă sinteză istorică.

— Majoritatea lucrărilor dv. sînt scrise pentru voce, sau pentru voce și orchestră. Cum se explică această particularitate a creației dv.?

— Încă de pe vremea cînd eram student, mă interesau subiectele istorice. Tema eroică m-a atras întotdeauna în mod deosebit. Pe de altă parte, îndrăgesc poezia rusă, mai ales poezia lirică, evocările trecutului, meditațiile, reflecțiile filozofice. Maxim Gorki a exercitat asupra mea o puternică influență. El mă îndemna adesea să compun fresce vaste consacrate muncii, să cînt bucuria muncii libere. Gorki mă sfătuisă să compun un poem despre legendarul viteaz rus Vasili Buslaiev. Era un fin cunoscător al muzicii. Păstrez și acum transcrierea vechilor cîntece din regiunea Volgăi pe care mi le cîntase, adevărate perle ale folclorului.

— Sînteți profesor la Conservatorul din Moscova. Ce este esențial, — după părerea dv. — în formarea tinerilor compozitori?

— Printre studenți se află tineri mai mult sau mai puțin dotați, dar care ignorează încă multe lucruri. Mă străduiesc deci înainte de toate să le lărgesc orizontul estetic. Elevii mei trebuie să cunoască bine muzica clasică rusă: trebuie să valorifice moștenirea înaintașilor pentru a putea crea ceva nou. Astăzi nu se acordă destulă atenție melodiei. În ce mă privește, consider că principiul melodic constituie un lucru esențial. Fără să pretind ca fiecare dintre studenții mei să scrie capodopere, îi îndemn să prezinte lucrări pline de expresivitate și originale. Mă străduiesc întotdeauna să menajez și să stimulez personalitatea elevilor mei, lăcînd abstracție de propriile mele gusturi. Am contribuit la formarea unor compozitori foarte diferiți ca Rodion Scedrin, Andrei Volkonski, Evgheni Svetlanikov, Nikolai Sidelnikov, Alexandr Fliarkovski, Gaziza Jubanova (care s-a întors în Kazahstan), Emin Mahmudov, care creează astăzi în Azerbaidjan ș.a.

— Care sînt preocupările dv. actuale?

— Am terminat recent o cantată pe care am intitulat-o „Balade ale războiului și păcii”. Cantata își datorează titlul unui vers din poemul lui Blok „Pînă cînd se va roti uliul?” Cuvintele cantatei sînt împrumutate din versurile lui Blok, Konstantin Simonov, Mihail Isakovski. Acum lucrez la cel de-al treilea Concert pentru pian.

Ceea ce mă bucură deosebi, urmărind drumul străbătut în ultimele decenii de către muzica sovietică, este înflorirea tinerelor culturi naționale. Profesorii ruși care au contribuit la nașterea școlilor naționale de muzică se pot mîndri cu succesele pe care le dobîndesc compozitorii din republicile surori. Să fii alături de popor, să creezi opere care să-i fie accesibile și să-i placă, să contribui prin activitatea ta la educația sa artistică, învățînd totodată de la el — iată, după părerea mea, care trebuie să fie idealul compozitorului sovietic.

Galina Bașkirova

Recentul Concurs internațional de vioară de la Bruxelles s-a încheiat cu victoria categorică a concurenților sovietici. Premiul întîi a fost cucerit de Alexei Mihlin, aspirant al Conservatorului din Moscova, elevul lui David Oistrach. Tot unii elev al lui Oistrach, violonistului Semion Smitkovski i s-a decernat premiul al doilea. Alte două premii — al patrulea și al nouălea au revenit concurenților sovietici Zoria Șihmurzaeva și Jean Ter-Mergherian.

Sînt fericit că am avut ocazia să-i cunosc pe moscoviți — atît de rafinați cunoscători ai muzicii — ca și minunatele formații orchestrale sovietice”, a declarat dirijorul american Loren Maazel, care întreprinde primul său turneu concertistic în U.R.S.S.

O impresie puternică a produs asupra oaspetelui spectacolul de la Teatrul Mare cu opera „Katerina Izmailova” a lui Dimitri Șostakovici. „Sînt pasionat de muzica acestui compozitor și am dirijat cu plăcere simfoniile sale la ultimul festival muzical de la Edinburgh — a arătat L. Maazel. În programele concertelor mele sînt incluse adesea lucrările compozitorilor ruși și în primul rînd, întreaga creație simfonică a lui Ceikovski”.

Concursul pentru desemnarea celui mai bun proiect destinat Monumentului eroilor destelenirii pămînturilor din Siberia și Kazahstan, a ajuns în cea de a doua etapă. Printre cele unsprezece lucrări selecționate pentru etapa decisivă, figurează proiectele sculptorilor G. Iokubonis (de curînd laureat al Premiului Lenin), M. Baburin, P. Bondarenko, L. Golovnițki ș.a.

Studioul central al actorului de film din Moscova își continuă activitatea cu spectacolul „Cîmpul încercărilor”, dramatizare după o povestire de A. Kalinin. Spectacolul întrunește un remarcabil ansamblu de actori de cinema, printre care Vladimir Drujnikov, Nonna Mordukova, Klara Luciko, Lidia Smirnova, L. Pirogov ș.a. (Regizor, D. Vurov). Critica a caracterizat noua premieră ca „un spectacol actual, spiritual, pus în scenă într-o manieră interesantă, sugestivă”.

Teatrul povestirilor, care activează în cadrul Palatului de cultură „Kirov” din Leningrad, întrunește circa trei sute de artiști amatori. În cei zece ani de activitate acest teatru și-a creat o adevărată tradiție. Muncitori, ingineri, medici, profesori, studenți, tehnicieni, prezintă publicului povestiri și nuvele ale clasicilor ruși și ale scriitorilor sovietici. În repertoriu sînt cuprinse nu mai puțin de o mie de lucrări literare.

M-am dăruit inima Siberiei! este titlul unei noi opere sovietice, scrisă de tinărul compozitor Alexandr Osnovikov din Irkutsk. Premiera a avut loc pe scena Teatrului de comedie din localitate. Succesul de care s-a bucurat este datorit atît libretului, inspirat de avîntata muncă a tineretului pe șantierelor siberiene, cît și muzicii, plină de vervă și prospețime.

Sala centrală de expoziții din Moscova găzduiește de câteva zile cea de a doua Expoziție unională de stampe, care întrunește circa o mie de lucrări realizate în ultimii cinci ani. Sînt prezente aici creațiile unor maeștri renumiți și lucrări aparținînd tinerilor graficieni sovietici. Tematica este foarte variată. Lucrările reflectă creația constructivă a oamenilor sovietici, lupta pentru pace, mișcarea de eliberare a popoarelor coloniale ș.a.

La noul magazin universal „Moskva“

Leninskii prospekt este artera principală a noului cartier de locuințe din sud-vestul Moscovei. Pe această stradă tânără s-a deschis nu de mult cel de al 121-lea magazin al ei. Este vorba de magazinul universal care poartă numele capitalei sovietice.

În cele șapte etaje ale impozantei clădiri, construită din beton armat și sticlă, se pot cumpăra confecții, încălțăminte, lenjerie, articole de parfumerie, pălării etc., etc. O sută cincizeci de fabrici și uzine furnizează magazinului „Moskva” produsele lor dintre care multe sînt comandate în exclusivitate de specialiștii magazinului.

800 de vânzători și vânzătoare, lucrînd în două schimburi, deservește standurile diferitelor raioane. Ei nu se mărginesc să-și „desfacă marfa”, ci, la nevoie, dau sfaturi cumpărătorilor, le oferă jurnale de modă, propun modificări și ajustări ale rochiilor și costumelor de haine pe cale de a fi achiziționate.

La „Moskva”, clienții sînt cu adevărat răsăfați. La fiecare două ore are loc într-o sală special destinată acestui scop, o paradă a modei, cu prilejul căreia sînt prezentate cele mai recente modele. Dacă cumpărătorii nu vor să se încerce cu pachete, la dispoziția lor stă „Biroul bunelor servicii”, care expediază mărfurile la domiciliu. Un locuitor dintr-un oraș oricît de îndepărtat al Uniunii Sovietice, poate comanda prin poștă pentru prietenii săi din Moscova, un dar la magazinul de pe Leninskii prospekt. „Biroul bunelor servicii” va avea grijă ca obiectul dorit să sosească la adresa indicată.

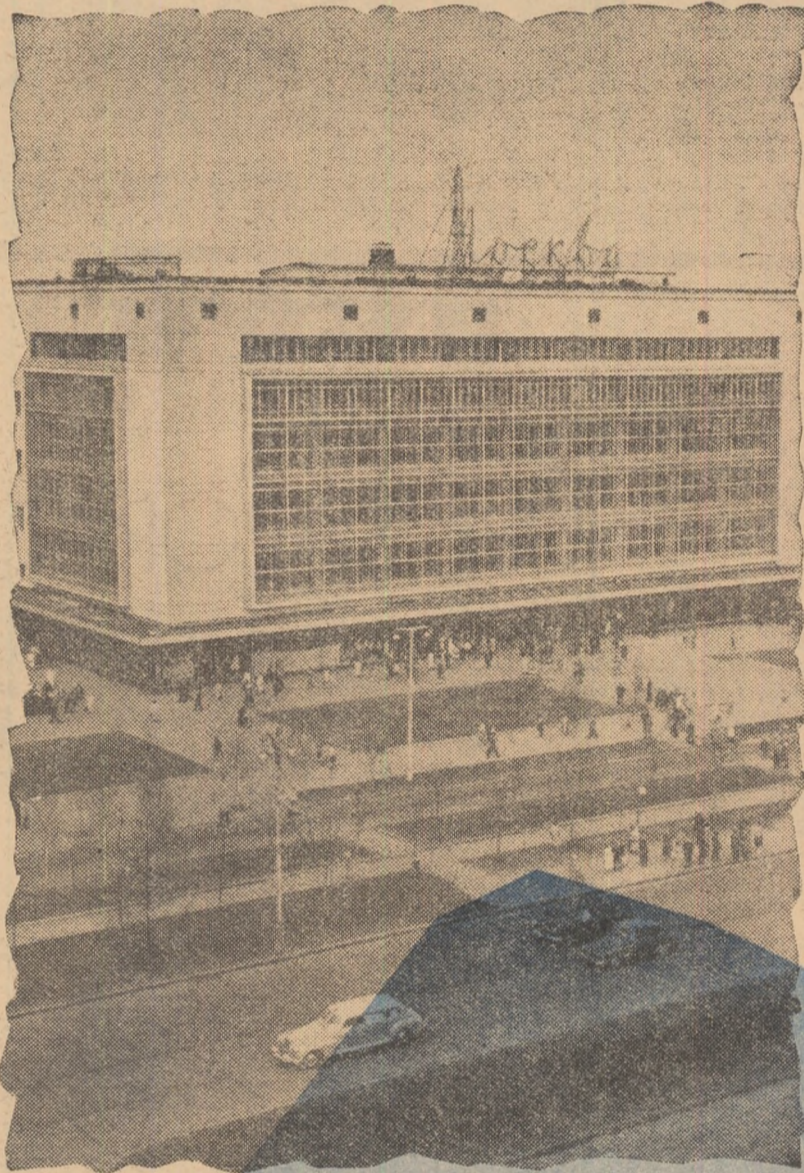
Spațiul total pe care-l ocupă raioanele magazinului se ridică la impresionanta cifră de 22.000 de metri pătrați. Nici nu se putea altfel, dacă ținem seama de faptul că numai confecțiile sînt reprezentate aci prin 20.000 de modele diferite.

În afara celor 800 de vânzători, personalul „Moskvei” mai cuprinde 400 de lucrători care îngrijesc de ascensoarele, escalatoarele, garajele și depozitele magazinului.

Cum au primit moscoviții noul lor „univermag”? În primele două zile de la inaugurare, magazinul a fost vizitat de 110.000 de persoane, iar vânzările s-au ridicat la jumătate milion de ruble.

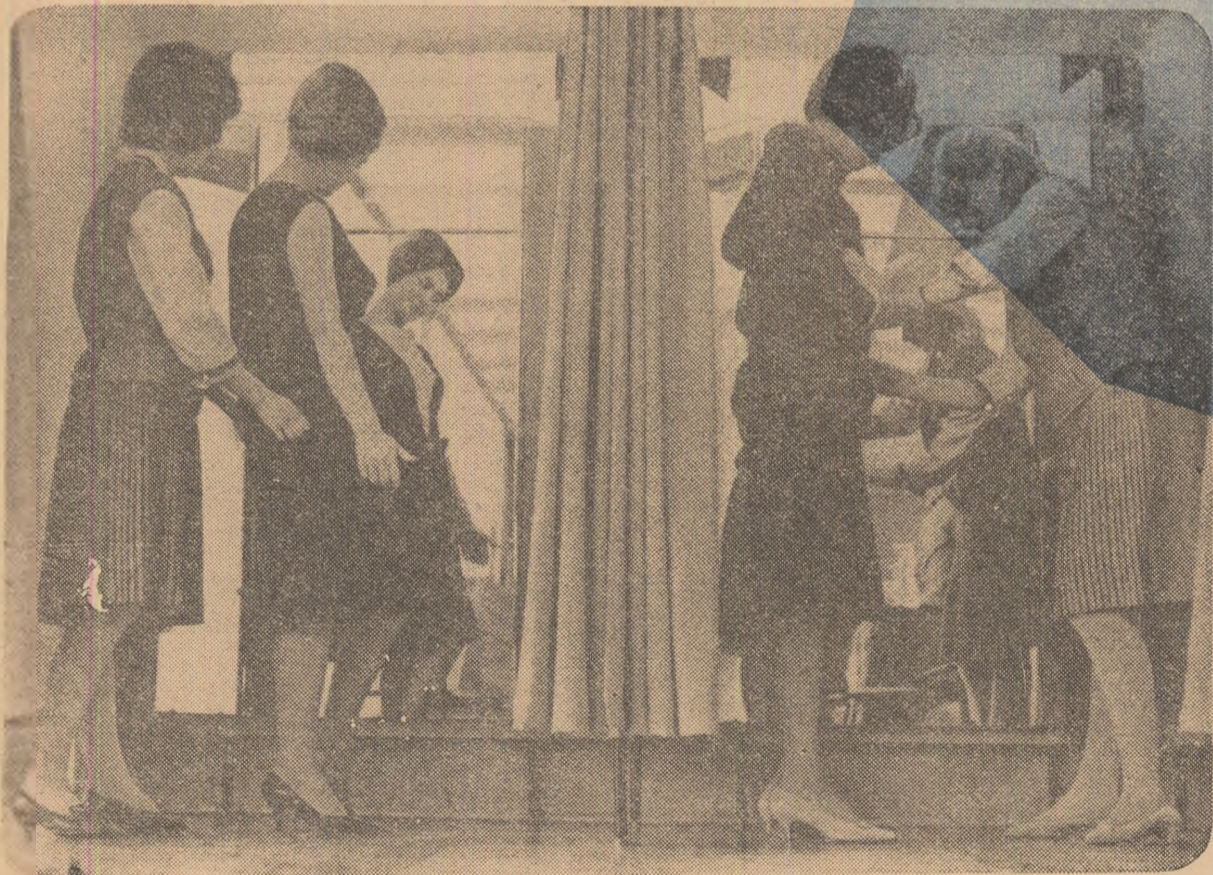
Parcă ar merge o idee mai spre ceafă!

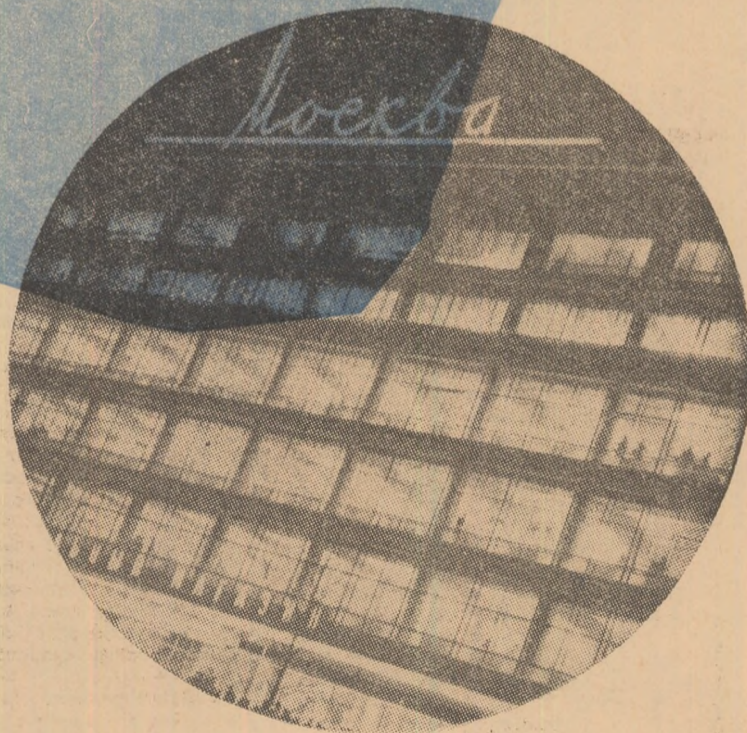
Magazinul „Moskva” ziua..

Frumoasă rochie! Ea e încîntată. El e nițelș îngrijorat... Sau așa ni se pare numai nouă?

Mai trebuie aranjat cite ceva, dar o să meargă.

—și noaptea.

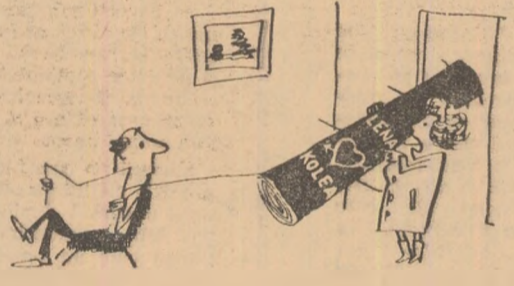
● UMOR ● UMOR ●

Dresură... După revista „Tirk“

— Prea l-am răzgiat! Înainte era de ajuns un fluieraș...
Desen de S. ALEXANDROV

— Acum nu mai poți spune că nu m-ai iubit niciodată...
Desen de R. OVIVIAN

Intreprinderile de gospodărie orașenească pot procura imediat:

Coșuri (cutii) metalice de gunoi de 100 și de 50 de litri, precum și tomberoane pentru strîns gunoi de la

Intreprinderea industrială oraș, Sibiu

Str. Kogălniceanu nr. 1
Telefon 3931

COMPLEXUL PENTRU INDUSTRIALIZAREA LEMNULUI
C.I.L. BRAILA

PRODUCE:

PLACI AGLOMERATE CU RĂȘINI DE UREOFORMALDEHIDA DIN AȘCHII DE LEMN TRIPLU STRATIFICATE

ECONOMICE, STABILE, GROSIMI UNIFORME, RANDAMENT SPORIT LA CROIRE, PERFECT PLANE, FORMATE PRACTICE, SE POT FURNIRUI etc.

Domenii de utilizare:

MOBILIER, PLAFOANE, PEREȚI DESPĂRTITORI, AMENAJĂRI INTERIOARE, VAGOANE TRAMVAIE, LAMBRIURI CONȘTRUCȚII NAVALE etc.

Greutate specifică 60 kg/mc. Grosimi : 8, 12, 16, 19, 22, 25 mm
Formate : 1.830/3.660, 1.830 1.830 mm, 2.440/1.830, 1.220/1.830 mm

COLOROM

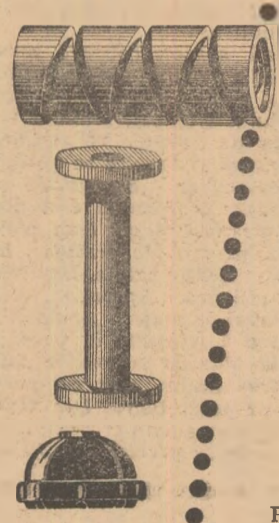
GALLUS
VOPȘESTE ORICE TESĂTURI
MĂTASE • BUMBĂC • LÎNĂ
ROCHII • HAINE • BLUZE

COMBINATUL CHIMIC FĂGĂRAȘ

livrează :

- Bachelită pentru uz general în diverse culori
- Bachelită pentru uz electrotehnic
- Bachelită pentru uz electrotehnic în execuție tropicalizată.
- Bachelită textilă
- Rezoli diverse tipuri, lac de bachelită.
- Novolac solid, semifluid și alcoolic
- Aminoplast diverse culori
- Celuloid. plăci de diferite grosimi și culori
- Celuloid sidifat
- Celuloid marmorat
- Celuloid placat
- Cornoplast pentru nasturi, imitație corn

Execută : piese industriale în toate tipurile de bachelită și aminoplast, pentru înlocuirea metalelor feroase și neferoase precum și a lemnului.
Pentru producția de serie executăm proiectarea și sculele necesare presării pieselor comandate.

Oamenii de prisos din Liverpool

Dintotdeauna, etnografii lumii au considerat că populația Insulelor britanice este alcătuită din patru grupuri naționale fundamentale: englezi, scoțieni, gali și irlandezi. Dar în ultimul timp economiștii din Anglia împart tot mai mult țara în două părți, din punct de vedere geografic, aproximativ pe linia care unește orașele Bristol și Boston: sud-estul, mai mult sau mai puțin prosper, și nordul sărac, bintuit de șomaj.

În ultimul timp am vizitat de trei ori Liverpoolul, cel mai mare port din nord-estul Angliei. Și de fiecare dată, deasupra clădirii primăriei, m-a întâmpinat un steag coborât în bernă în semn de doliu. Când l-am întrebat ultima oară pe același portar cu fireturi strălucitoare cine murise de astă dată, el mi-a răspuns: consilierul municipal Joseph Williams. Iar după ce m-a recunoscut, a adăugat: „Nu aveți și dv. impresia că asupra orașului nostru plutește permanent duhul morții?” Am tăcut. Nu vroiam să-l milnesc pe bătrîn, deoarece într-adevăr aveam această impresie. Dar din cu totul altă cauză.

Iarna aceasta pentru prima oară după război numărul șomerilor din Anglia s-a apropiat vertiginos de un milion. Pe harta șomajului, Liverpoolul este însemnat de mult cu negru, ca o regiune a celei mai mari mizerii. Problema oamenilor „de prisos” preocupă foarte mult presa. Cu toate acestea în ziarele pe care le-am răsfoit în tren, am citit câteva calcule statistice destul de optimiste. Am aflat, de pildă, că o tină engleză de condiție socială medie, are mai multe toalete decât o fată de aceeași condiție din străinătate. O altă dovadă că lucrurile nu stau chiar atât de rău trebuie s-o constituie — după părerea ziariștilor — și creșterea record a sumelor care se mizează la cursele de cai, la multe alte jocuri sportive și la loterie...

Dacă judecăm după numărul orelor pe care-l petrec orașenii în tripouri, atunci Liverpoolul ar putea candida la titlul de cel mai vesel oraș din lume.

La hotelul „Imperial”, unde m-am instalat, se află o sală de biliard publică.

— Când lucrează toți acești oameni? — am întrebat eu nedumerit văzînd că încă din zori sala spațioasă era plină de bărbați; cițiva dintre ei jucau, iar ceilalți priveau, rezemîndu-se de pereți.

— Au o muncă ușoară — mi-a răspuns zîmbînd trist un paznic bătrîn. De două ori pe săptămînă merg să se înregistreze la oficiul de plasare, după care vin aici să se încăl-

zească. E drept, n-ar trebui să-i primesc în sală, dar ce să le fac? Dacă ar avea bani ar cumpăra cărbuni și ar sta acasă.!

Cînd am vizitat prima oară Liverpoolul, venise acolo domnul Brown, conducător al partidului laburist. A doua zi, ziarele scriau că Brown ar fi dorit să se întâlnească și să stea de vorbă cu șomerii, dar că îi căutase în zadar la intrarea în port.

— Minciuni — mi-a spus categoric bătrînul docher William Braiwood, vizitator permanent al sălii de biliard de la „Imperial”. Dacă ar fi dorit într-adevăr să vorbească cu noi, ar fi venit la oficiul de plasare de pe Lisy-street. Orice copil l-ar fi putut îndruma într-acolo...

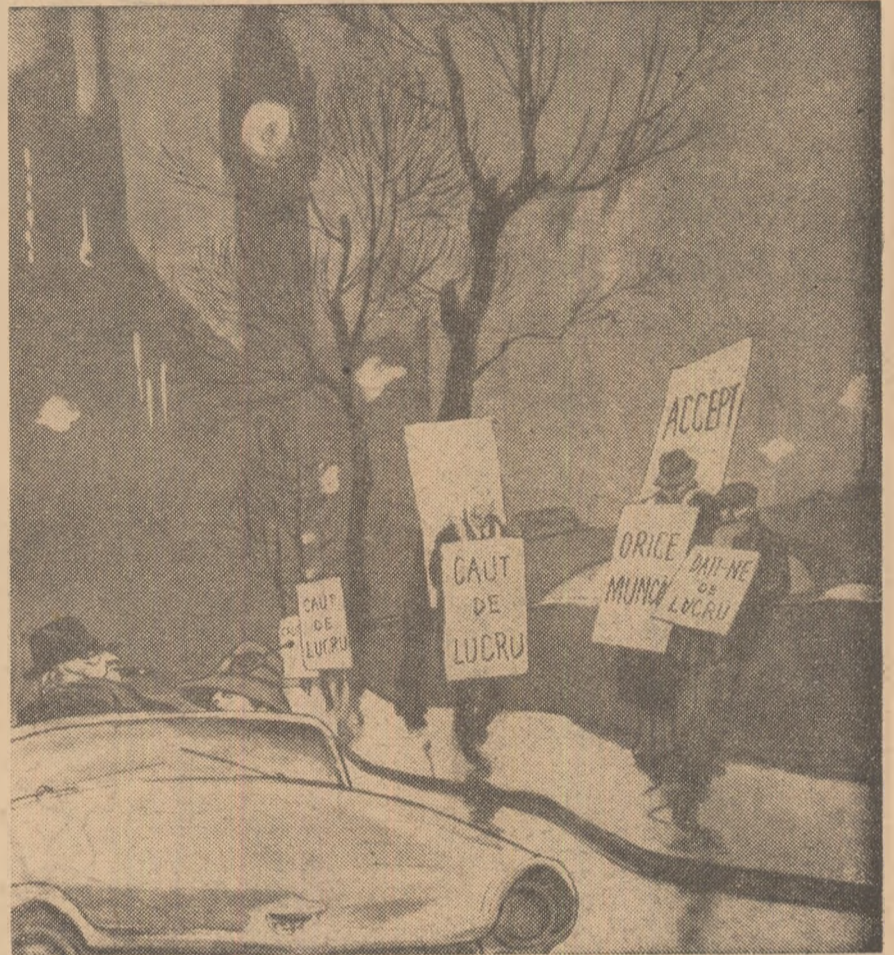
Pe o stradă periferică a orașului mașina noastră a risipit un grup de tineri, îmbrăcați în niște jachete cu platcă de piele pe umeri, care băteau mînea pe partea carosabilă a străzii.

— De ce jucați pe stradă cînd alături se află un parc mare și pustiu? — m-am interesat eu.

— Priviți într-acolo — mi-a răspuns unul din tineri, arătînd o tăbliță fixată pe un copac pe care scria „private” (proprietate particulară).

De ce jucau fotbal dimineața, în orele cînd ar fi trebuit să lucreze, nu i-am mai întrebat, deoarece tocmai mă întorceam de la oficiul de plasare de pe Lisy-street. Oficiul își are rînduieșile, obiceiurile, viața lui deosebită. Aici nimeni nu se grăbește (n-are de ce), cu excepția celor care vin prima oară cu cărțuția nouă, verzuie de șomer în mînă și cu un licăr de speranță în ochi. Aceștia încearcă să discute cu funcționarii care le trîntesc nepăsători în cărțuție ștampila ce confirmă prezentarea la oficiu. Apoi aleargă neliniștiți de-a lungul unui șir de panouri negre pe care ar trebui să fie afișate anunțuri începînd cu formula magică „se caută”.

Șomerii se adună în grupuri-grupuri și discută. „Cum stau lucrurile? Ce se mai aude?” Se reduce volumul de muncă din port. S-au închis două tipografii, deci s-au adăugat încă

MODA AMERICANĂ

— Vad că în Anglia e aceeași modă ca la noi. În Statele Unite!
Desen de E. Șukaev

șase sute de șomeri. Se proiectează concedieri la uzinele Ford din localitate.

„Abonații” oficiului de plasare, cei care vin aici nu de o săptămînă sau de o lună, au locuri fixe pe coridorul semiîntunecos lîngă

radiator. Și-au stabilit și un obicei nescris: discută despre orice în afară de necazurile lor. Despre fotbal, de pildă, sau despre vremea care, în sfîrșit, a început să se încălzească după o iarnă atît de grea. Mărturie a gerurilor năpraznice care au bîntuit în Anglia stă un afiș pe care scrie: „Se caută muncitori pentru curățitul zăpezii”. Zăpada a dispărut de mult, dar afișul mai există încă. Este ținut anume pentru ca în această clădire să nu se uite că există în vocabular și cuvintele „se caută”.

Iată cum am făcut cunoștință cu zidarul Smith.

— Scrieți, fotografiați — a exclamat el cu furie, văzîndu-mi aparatul — dar fără nici un rezultat. Dv. ciștițați, iar noi murim de foamă. Destul! Bani jos și atunci puteți fotografia!

Aflînd însă de unde vin, s-a tulburat:

— Scuzați-mă, am crezut că sinteți de-ai noștri. De altfel, nici ei nu sînt vinovați. Mi-am ieșit din fire. Nervii sînt de vină. Gîndiți-vă și dv., trec săptămîni, luni și nu găsim nimic de lucru. N-avem bani. N-avem — și uneori mi se pare că n-o să-av niciodată. În felul ăsta ajungi neom.

Șomerii pe care i-am cunoscut în dimineața aceea la oficiul de plasare din Liverpool, i-am revăzut curînd după aceea la Londra, încolonați într-o demonstrație de protest, de o amploare cum nu s-a mai cunoscut din anii de criză 1930. Se îndreptau, alături de delegații șomerilor din celelalte orașe ale nordului, spre clădirea parlamentului. „Jos conservatorii! — glăsuiau placardele purtate de manifestați. Nu ne trebuie rachete și baze militare. Vrem dreptate, și pace, vrem să găsim de lucru!”

Patru mii de delegați ai șomerilor din nordul țării au ieșit pe peronul gării din Londra. De două ori mai mulți au manifestat în fața parlamentului. Ca și cu prilejul recentului marș întreprins la Londra de către șomerii din Wales, coloanelor li s-au alăturat mii de locuitori ai capitalei britanice, purtînd placarde pe care scria: „Sîntem solidari cu frații noștri”.

Pe lîngă ei, într-un front unic, în acordurile puternice ale unei fanfare treceau întîrînd cîntece ale clasei muncitoare docherii din Liverpool, constructorii navali din Glasgow și Newcastle, mineri din nord-est, constructorii din Londra și din alte orașe din sud-vest. Pășeau alături tovarăși de idei, frați de clasă, luptători pentru o cauză comună.

De unde se vede că lordul este tot lord, indiferent unde ar locui — în nord sau în sud, chiar dacă își schimbă cilindrul elegant cu șapca. Iar muncitorul este pretutîndeni muncitor. O națiune nu este despărțită de paralele și meridiane, ci de proprietatea particulară.

Boris Gurnov

Se spune că fiecare oraș își are fizionomia lui. Manilla seamănă par-

că cu o femeie frumoasă care suferă de o boală grea. Comparația este, poate, prețioasă, dar exactă. Cu golful lui oval, în care ancorează nave de un alb imaculat venite din țări îndepărtate, cu bulevardele-i verzi străjuite de copaci tropicali și cu luminile orbitoare ale nenumăratelor reclame de pe străzile sale comerciale, orașul este într-adevăr splendid.

În același timp însă este un oraș al cocioabelor sinistre, încropite din vechituri și scînduri în care se adăpostesc cei săraci. Un oraș cu cabarete luxoase — unde fac orgii bogătașii — și cu bande organizate de gangsteri. Într-un cuvînt, un oraș cu toate atributele „civilizației” moderne importată din Statele Unite.

Îngustul său Pasig, pe care plutesc tot timpul niște plante asemănătoare cu căpățînile de varză, taie orașul în două părți legate între ele prin câteva poduri. Partea de nord este centrul comercial. Pe străzi, alături de mașini circulă și niște cabriolete cu roți înalte: după cum am aflat ele au menirea să dea un colorit național Manillei.

Dacă te plimbi seara pe faleză din Manilla. În depărtare, dincolo de golf, se zăresc licărînd lumini. Este baza militară americană de la Subinbei. Bazele americane sînt răs-pîndite în întreaga țară și poporul filipinez se află sub amenințarea tunurilor lor. Dolarul ține ca într-un clește economia țării. Toată industria, care e de altfel foarte puțin dezvoltată, se află sub controlul americanilor. Camera de comerț americană din Manilla reunește circa

200 de firme comerciale din S.U.A. care expediază avuțiile țării peste ocean. Ambasada Statelor Unite are 1160 de funcționari.

Injectii cu așa-numitul mod de viață american au fost și sînt administrate în doze masive și pe cele mai diverse căi. Pe strada Jose Risal, unde se află multe cinematografe mari, sînt expuse panouri uriașe pe care se crispează într-un twist spasmodic Elvis Presley, idolul „tîneretului de aur” american. Pe ecranele cinematografelor sînt mereu prezente femei pe jumătate goale și asasinii cu pistoale în mîini.

Ziarele filipineze scriu despre Ame-

MANILLA

«Vesela capitală»

rica poate mai mult decât despre treburile interne ale țării lor. Iar pe primele pagini ale ziarelor știrile despre asasinat și furturi alternează cu articole agramate despre „primăjdia comunistă”.

Seara, cînd soarele coboară spre oglînda lucie a mării și cînd totul se colorează în lumina roșietică dulce a crepusculului tropical, Manilla își începe viața de noapte. Pe străzile comerciale Risal și Escolta se aprînd luminile reclamelor. Speluncile și cabaretele, care la Manilla sînt din belșug, își deschid și ele larg porțile. Seara, pe străzile orașului, la fiecare pas se țîrăște crima. Bande organizate acționează aproape fătîș și multe baruri le plătesc „impozit”, numai pentru a fi lăsate în pace.

Oficial, la Manilla tripourile sînt interzise. Dar pușini sînt cei care țin seama de acest lucru. Din cînd în cînd autoritățile fac percheziții în speluncile unde se practică jocuri de

noroc, dar aceste măsuri n-au de fapt nici un rezultat. În timpul vizitei mele în Filipine ziarele au scris despre un asemenia raid. În zorii unei zile, poliția a făcut o percheziție la localurile de pe unul din marile bulevarde ale orașului. Cu acest prilej au fost arestate 300 de persoane, între care funcționari de stat, oameni de afaceri, turiști străini și chiar cîțiva diplomați.

În fiecare an, în Filipine au loc peste 4.000 de asasinat, ceea ce echivalează cu 11 cadavre pe zi. Autoritățile oficiale consideră că creșterea criminalității s-ar datoră existenței în țară a unui mare număr de arme nedecarate. Dar există și alte cauze. Una dintre ele este aceea că Filipinele, în ciuda bogățiilor lor naturale și a fertilității solului, continuă să fie o țară extrem de înăpoiată din punct de vedere economic și cultural.

Într-o zi m-am urcat într-un taxi și l-am rugat pe șofer să mă ducă într-unul din cartierele sărace. Și așa am ajuns în cartierul portului nordic. De o parte și de alta a unui rîuleț cu apă neagră și rău mirositoare se îngrămădeau niște cocioabe dărăpănate. Cîțiva copii scormoneau într-un maldăr de gunoi. Bine cel puțin că datorită climatei blînde ei pot umbla foarte sumar îmbrăcați. Dar de mîncat trebuie să mînințe...

Cifra reală a șomerilor este de 2.500.000 ceea ce, pentru o țară pe ale cărei 7.000 de insule locuiesc numai 23 de milioane de oameni, e mult, foarte mult.

Aceasta e adevărata față a „vitriinei democrației americane în Asia”, cum sînt numite Filipinele de către reprezentanții oficiali ai Washingtonului.

I. Popov